

301/2000 Sb.

Zákon

ze dne 2. srpna 2000

O matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Vyhlášeno dne 7. září 2000, datum poslední novelizace 1. ledna 2025

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Matriky, jméno a příjmení

HLAVA I

Matrika

DÍL 1

Obecná ustanovení

§ 1

(1) Matrika je státní evidence

- a) narození, uzavření manželství, vzniku registrovaného partnerství (dále jen „partnerství“) a úmrtí fyzických osob na území České republiky,
- b) narození, uzavření manželství, vzniku partnerství a úmrtí, k nimž došlo v cizině, jde-li o státní občany České republiky (dále jen „občan“), a
- c) uzavření manželství, k nimž došlo v cizině, byl-li život snoubence přímo ohrožen¹⁵⁾ a nejde-li o občany.

(2) Matrika se dělí na

- a) matriku narození, pro kterou se vede kniha narození,
- b) matriku manželství, pro kterou se vede kniha manželství,
- c) matriku partnerství, pro kterou se vede kniha partnerství, a
- d) matriku úmrtí, pro kterou se vede kniha úmrtí.

(3) Kniha narození, kniha manželství, kniha partnerství a kniha úmrtí (dále jen „matriční kniha“) je vytvořena z předem svázaných tiskopisů.

(4) Součástí matriční knihy je abecední jmenný rejstřík (dále jen „rejstřík“) provedených zápisů narození, uzavření manželství, vzniku partnerství a úmrtí fyzických osob (dále jen „matriční událost“).

Působnost na úseku matrik

§ 2

(1) Působnost na úseku matrik a další činnosti stanovené tímto zákonem vykonávají

a) matriční úřady, kterými jsou obecní úřady, v hlavním městě Praze úřady městských částí, v územně členěných statutárních městech úřady městských obvodů nebo úřady městských částí a pro území vojenských újezdů újezdní úřady¹), které určí a jejich správní obvody vymezí Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) prováděcím právním předpisem,

b) obecní úřady obcí s rozšířenou působností (dále jen „úřad s rozšířenou působností“),

c) krajské úřady, v hlavním městě Praze a ve městech Brně, Ostravě a Plzni magistráty těchto měst (dále jen „krajský úřad“),

d) ministerstvo a

e) zastupitelské úřady České republiky, s výjimkou konzulárních úřadů vedených honorárními konzulárními úředníky.

(2) Určení matričního úřadu nebo jeho zrušení, popřípadě změnu správního obvodu matričního úřadu lze provést pouze k počátku kalendářního roku, nedojde-li ke změnám v územním členění státu k jinému datu.

(3) Dojde-li k určení matričního úřadu nebo k jeho zrušení, popřípadě ke změně správního obvodu matričního úřadu rozhodne ministerstvo, který matriční úřad převezme matriční knihy.

§ 3

Matriční úřad

(1) Matriční úřad vede

a) matriční knihy,

b) sbírky listin v rozsahu stanoveném tímto zákonem.

(2) Matriční úřad vede matriční knihy a sbírky listin pro

a) obec, v níž má sídlo, a dále pro obce patřící do jeho správního obvodu vymezeného prováděcím právním

předpisem [§ 2 odst. 1 písm. a)],

b) území vojenského újezdu.

(3) V hlavním městě Praze a ve městech Brno, Ostrava a Plzeň vede matriční úřad matriční knihy a sbírky listin pro městskou část nebo městský obvod, v němž má sídlo, a pro další městské části nebo městské obvody ve svém správním obvodu vymezeném prováděcím právním předpisem [§ 2 odst. 1 písm. a)].

(4) Matriční knihy, do kterých se zapisuje narození, uzavření manželství, vznik partnerství a úmrtí občanů, ke kterým došlo v cizině, vede Úřad městské části Brno-střed (dále jen „zvláštní matrika“).

(5) Vedení matričních knih a úkony zabezpečované v souvislosti s vedením matričních knih jsou výkonem státní správy.

§ 4

Úřad s rozšířenou působností

(1) Úřad s rozšířenou působností kontroluje výkon přenesené působnosti na úseku matrik u všech matričních úřadů ve svém územním obvodu nejméně jednou za 2 roky.

(2) Úřad s rozšířenou působností provádí ověřování (§ 28) rodných, oddacích a úmrtních listů a dokladů o partnerství (dále jen „matriční doklad“), doslovných výpisů z matričních knih, prohlášení o určení otcovství, vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství a potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize a potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin a v druhopisu matriční knihy vedené do 31. prosince 1958, jde-li o narození, uzavření manželství nebo úmrtí, vydaných matričními úřady, které jsou zařazeny do jeho správního obvodu.

(3) Úřad s rozšířenou působností vede a aktualizuje sbírku listin a vede a aktualizuje druhopisy matričních knih vedených do 31. prosince 1958, jde-li o narození, uzavření manželství nebo úmrtí, pro matriční úřady zařazené v jeho správním obvodu.

§ 4a

Krajský úřad

(1) Krajský úřad ve svém správním obvodu kontroluje výkon přenesené působnosti na úseku matrik a užívání a změny jména a příjmení u

a) úřadů s rozšířenou působností nejméně jednou za 3 roky a

b) matričních úřadů nejméně jednou za 6 let.

(2) Krajský úřad provádí ověřování (§ 28) matričních dokladů, doslovných výpisů z matričních knih, prohlášení o určení otcovství, vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství a potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize a potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin a v druhopisu matriční knihy vedené do 31. prosince 1958, jde-li o narození, uzavření manželství nebo úmrtí, vydaných matričními úřady a úřady s rozšířenou působností,

které jsou zařazeny do jeho správního obvodu.

(3) Krajský úřad vede a aktualizuje sbírku listin a vede a aktualizuje druhopisy matričních knih vedených do 31. prosince 1958, jde-li o narození, uzavření manželství nebo úmrtí, pro úřady s rozšířenou působností zařazené v jeho správním obvodu.

(4) Krajský úřad provádí zkoušku odborné způsobilosti k vedení matričních knih a k plnění úkonů zabezpečovaných v souvislosti s vedením matričních knih a sbírek listin (dále jen „zkouška“) u zaměstnance obce, v hlavním městě Praze zaměstnance městské části nebo zaměstnance Ministerstva obrany zařazeného do matričního úřadu (dále jen „matrikář“), který je zařazen do jeho správního obvodu, nebo u člena zastupitelstva obce.

§ 4b

Ministerstvo kontroluje výkon přenesené působnosti na úseku matrik, užívání a změny jména a příjmení u matričních úřadů, úřadů s rozšířenou působností a u krajských úřadů.

Zápisy do matričních knih

§ 5

(1) Do matriční knihy se zapisuje

a) matriční událost,

b) rozhodnutí o prohlášení manželství za neplatné, nebo o tom, že manželství není, rozvod manželství, zrušení partnerství, rozhodnutí, že partnerství není nebo že je neplatné, údaje o osvojení, určení rodičovství, změně jména nebo příjmení a další skutečnosti, jimiž se mění a doplňují zápisy v matriční knize, (dále jen „matriční skutečnost“), je-li matriční událost zapsána v matriční knize vedené matričním úřadem (§ 1) nebo zvláštní matrikou (§ 3).

(2) Změny a opravy zápisů v matriční knize se provádějí na základě veřejných listin nebo jiných listin, stanoví-li tak tento zákon, nebo jiných skutečností vyplývajících ze zákona.

§ 6

(1) Zápisy se do matriční knihy provádějí rukopisně do předem svázaných knih.

(2) Matriční události, matriční skutečnosti, dodatečné zápisy, změny a opravy se souběžně vedou pomocí výpočetní techniky tak, aby data mohla být sdílena ve formátu stanoveném národním standardem pro elektronické vedení matriky.

(3) Zápisy matričních událostí, matričních skutečností, dodatečných zápisů, změn a oprav pomocí výpočetní techniky se provádějí na základě uzavřeného zápisu ve svazku matriční knihy rukopisně vedené. Jestliže se údaje v zápise provedeném pomocí výpočetní techniky odlišují od údajů uvedených v matriční knize rukopisně vedené, považují se za správné údaje uvedené v matriční knize rukopisně vedené.

§ 7

- (1) Matriční zápisy uvedené v § 5 se provádějí v úřední místnosti v sídle matričního úřadu po obdržení podkladů nebo ústního oznámení pro jejich provedení, nejpozději do 30 dnů od obdržení těchto podkladů, popřípadě ústního oznámení.
- (2) Úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad může povolit na návrh matričního úřadu provádění matričních zápisů uvedených v odstavci 1, vydávání matričních dokladů a potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize i mimo úřední místnost matričního úřadu na jiném vhodném místě, kde jsou pro to vytvořeny podmínky.
- (3) Matriční úřad je povinen zabezpečit ochranu technického vybavení a matričních knih před zneužitím údajů v nich obsažených a před zničením nebo poškozením a uchovávat matriční knihy po stanovenou dobu.
- (4) Údaje v matričních knihách jsou neveřejné, není-li dále stanoveno jinak.

Sbírka listin

§ 8

- (1) Matriční úřad vede pro každou matriční knihu sbírku listin za každý kalendářní rok samostatně. Sbíрку listin tvoří listiny, které slouží jako podklad pro matriční zápis, jeho změnu či opravu, znalecký posudek prokazující otcovství podle zákona o státním občanství České republiky³¹⁾ a listiny nezbytné pro ověření správnosti údajů zapsaných v matriční knize.
- (2) Matriční úřad předá sbírku listin za kalendářní rok úřadu s rozšířenou působností nebo krajskému úřadu nejpozději do konce února následujícího roku.
- (3) Matriční úřad předává úřadu s rozšířenou působností nebo krajskému úřadu jedenkrát měsíčně k založení do sbírky listin nebo k provedení dodatečného zápisu matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny v druhopisu matriční knihy vedené do 31. prosince 1958 a uložené u úřadu s rozšířenou působností nebo krajského úřadu, listiny, na jejichž podkladě provedl dodatečný zápis matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny v prvopisu matriční knihy. Bude-li se provádět dodatečný zápis matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny do druhopisu matriční knihy vedené do 31. prosince 1958, matriční úřad zašle úřadu s rozšířenou působností nebo krajskému úřadu písemné sdělení se zněním dodatečného zápisu matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny provedeného v prvopisu matriční knihy.
- (4) Listiny, na jejichž podkladě úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad provedl dodatečný zápis matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny v druhopisu matričních knih vedených do 31. prosince 1958, se nevkládají do druhopisů matričních knih vedených do 31. prosince 1958. Ukládají se odděleně od druhopisu matričních knih vedených do 31. prosince 1958 za každý kalendářní rok samostatně do složky s uvedením odkazu na příslušný prvopis matriční knihy, ve které byl dodatečný zápis matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny proveden. Zápis se opatří datem a podpisem zaměstnance úřadu s rozšířenou působností nebo krajského úřadu pověřeného činností na úseku matrik.
- (5) Úřad s rozšířenou působností a krajský úřad uchovávají a aktualizují sbírku listin a druhopisy matričních knih

vedených do 31. prosince 1958. Tyto úřady jsou povinny zabezpečit ochranu sbírky listin a druhopisů matričních knih vedených do 31. prosince 1958 před zneužitím údajů a před zničením nebo poškozením.

§ 8a

(1) Matriční úřad, úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad povolí nahlédnout do sbírky listin nebo druhopisů matričních knih vedené do 31. prosince 1958 a činit výpisy z nich v přítomnosti matrikáře nebo vydá potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin, kterou vede, nebo v druhopisu matričních knih vedené do 31. prosince 1958

- a) fyzické osobě, které se zápis týká, nebo členům její rodiny,
- b) pro úřední potřebu státních orgánů České republiky nebo výkon přenesené působnosti orgánů územních samosprávných celků,
- c) statutárním orgánům církví nebo duchovním jimi zmocněným, jde-li o matriční knihy vedené těmito církvemi do 31. prosince 1949,
- d) fyzické osobě, která prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jejích práv před státními orgány České republiky nebo před orgány územních samosprávných celků, nebo
- e) osobě, která prokáže, že je to nezbytné k uplatnění právních nároků v cizině.

(2) V případě osvojení mohou nahlédnout do sbírky listin nebo druhopisů matričních knih vedené do 31. prosince 1958 a činit z nich výpisy v přítomnosti matrikáře pouze osvojitelé a po dovršení 12 let i osvojenec, pokud nebylo soudem rozhodnuto o utajení pokrevního rodiče a jeho souhlasu k osvojení; pokud bylo soudem rozhodnuto o utajení pokrevního rodiče a jeho souhlasu k osvojení, může osvojenec nahlédnout do zápisu až po nabytí plné svéprávnosti. Pouze těmto osobám může být vydáno potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin nebo v druhopisu matričních knih vedené do 31. prosince 1958.

(3) Do sbírky listin vedené k zápisu narození dítěte, jehož matka požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem²²⁾, může nahlédnout a činit z nich výpisy v přítomnosti matrikáře pouze matka dítěte a po dovršení 12 let i dítě a pouze jim může být vydáno potvrzení o údajích uváděných ve sbírce listin.

(4) Matriční úřad, úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad vydá kopii ze sbírky listin nebo doslovný výpis z druhopisu matričních knih vedené do 31. prosince 1958, který lze pořídit i kopií matričního zápisu, osobám uvedeným v odstavci 1; odstavce 2 a 3 se použijí obdobně.

(5) Podpis na plné moci musí být úředně ověřen, požádá-li prostřednictvím zmocněnce osoba uvedená v odstavci 1 písm. a), c), d) nebo e) nebo v odstavcích 2, 3 nebo 4 o

- a) povolení nahlédnout do sbírky listin nebo druhopisu matričních knih vedené do 31. prosince 1958 a činit výpisy z nich v přítomnosti matrikáře,
- b) vydání potvrzení o údajích obsažených ve sbírce listin, kterou vede, nebo v druhopisu matričních knih vedené do 31. prosince 1958, nebo
- c) kopii ze sbírky listin nebo doslovný výpis z druhopisu matričních knih vedené do 31. prosince 1958.

(6) Za členy rodiny se pro účely tohoto zákona považuje manžel, partner, rodiče, děti, sourozenci, prarodiče, vnuci a pravnuci.

§ 8b

Je-li prvopis matriční knihy a druhopis matriční knihy vedené do 31. prosince 1958 uložen v Národním archivu, Vojenském historickém archivu, státním oblastním archivu nebo Archivu hlavního města Prahy,

a) archiv, v němž je uložen prvopis matriční knihy, provede dodatečný zápis matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny do tohoto prvopisu. Zápis se opatří datem jeho vyhotovení a podpisem archiváře. Listiny, na jejichž podkladě byl dodatečný zápis podle věty první proveden, spolu s písemným sdělením se zněním tohoto zápisu tento archiv předá Národnímu archivu, Vojenskému historickému archivu, státnímu oblastnímu archivu nebo Archivu hlavního města Prahy, v němž je uložen druhopis matriční knihy vedené do 31. prosince 1958,

b) archiv, v němž je uložen druhopis matriční knihy vedené do 31. prosince 1958, provede dodatečný zápis matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny na základě písemného sdělení podle písmene a), do tohoto druhopisu. Listiny, na jejichž podkladě byl proveden dodatečný zápis podle věty první, se ukládají mimo příslušný druhopis do samostatné složky za každý kalendářní rok s uvedením odkazu na prvopis matriční knihy, ve kterém by dodatečný zápis matriční události, matriční skutečnosti, opravy či změny proveden. Zápis se opatří datem jeho vyhotovení a podpisem archiváře.

§ 9

Matrikář

(1) Matrikářem může být občan, který je zaměstnancem obce, v hlavním městě Praze zaměstnancem městské části, která má působnost matričního úřadu, prokázal odborné znalosti zkouškou u krajského úřadu, popřípadě zkouškou zvláštní odborné způsobilosti na úseku matrik a státního občanství podle zvláštního zákona.^{1a)}

(2) Odbornou způsobilost prokazuje matrikář osvědčením o vykonání zkoušky vydaným krajským úřadem. Obsahem zkoušky je ověření znalostí právních předpisů, týkajících se oblasti matrik, jména a příjmení a státního občanství, ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a ověřování pravosti podpisu, a dalších právních předpisů, které se vztahují k činnosti matrikáře, a ověření dovedností v užívání výpočetní techniky.

(3) Zaměstnavatel umožní matrikáři odbornou přípravu na zkoušku a její vykonání.

(4) Nevyhoví-li uchazeč při zkoušce, může zkoušku dvakrát opakovat. Opakovanou zkoušku je možno vykonat nejdříve za 60 dnů a nejpozději do 90 dnů ode dne konání zkoušky, při níž uchazeč nevyhověl.

(5) Matrikář, a dále též, je-li to nezbytné pro výkon jejich funkce, starosta, místostarosta, primátor, náměstek primátora, primátor hlavního města Prahy a jeho náměstek, pověřený člen zastupitelstva obce, města, hlavního města Prahy nebo jeho městské části, anebo městské části nebo městského obvodu územně členěných statutárních měst, tajemník obecního (městského) úřadu, magistrátu, úřadu městské části hlavního města Prahy anebo úřadu městské části nebo úřadu městského obvodu územně členěných statutárních měst a ředitel

Magistrátu hlavního města Prahy mají přístup k osobním údajům uvedeným v matričních knihách a sbírkách listin; jsou povinni zachovávat mlčenlivost o těchto údajích,²⁾ a to i po skončení výkonu jejich funkce.

(6) Matrikář a tajemník matričního úřadu mají při výkonu matriční činnosti postavení úřední osoby.

Příslušnost matričního úřadu k zápisu matriční události

§ 10

(1) Příslušný k zápisu narození a úmrtí do matriční knihy je matriční úřad, v jehož správním obvodu se fyzická osoba narodila nebo zemřela.

(2) Nejistí-li se, kde došlo k narození nebo úmrtí fyzické osoby, provede zápis matriční úřad, v jehož správním obvodu byla narozená nebo zemřelá fyzická osoba nalezena.

(3) Narodí-li se nebo zemře-li fyzická osoba v dopravním prostředku a nelze-li postupovat podle odstavce 1, zapíše narození nebo úmrtí matriční úřad, v jehož správním obvodu došlo k vyložení fyzické osoby z dopravního prostředku.

(4) K provedení zápisu rozhodnutí soudu o prohlášení fyzické osoby za mrtvou je příslušný Úřad městské části Praha 1.

§ 11

Příslušný k zápisu o uzavření manželství je matriční úřad, v jehož správním obvodu došlo k uzavření manželství.

§ 11a

(1) Snoubenci projeví vůli, že spolu vstupují do manželství před

a) starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce, městské části hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města, které jsou matričním úřadem, a to pouze ve správním obvodu tohoto matričního úřadu,

b) starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce, městské části hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města, které nejsou matričním úřadem, a to pouze ve správním obvodu této obce, městské části hlavního města Prahy, městských obvodů nebo městských částí územně členěných statutárních měst,

c) primátorem hlavního města Prahy, náměstkem primátora hlavního města Prahy nebo pověřeným členem zastupitelstva hlavního města Prahy, jakož i před primátorem statutárního města, náměstkem primátora statutárního města nebo pověřeným členem zastupitelstva statutárního města, a to pouze ve správním obvodu hlavního města Prahy nebo statutárního města.

(2) Snoubenci mohou projevít vůli, že spolu vstupují do manželství, i před poslancem nebo senátorem, a to ve

správním obvodu kteréhokoli matričního úřadu. Písemné prohlášení poslance nebo senátora, že přijme jejich prohlášení o vstupu do manželství, předloží snoubenci matričnímu úřadu spolu s tiskopisem podle § 32.

(3) Prohlášení snoubenců podle odstavce 1 a 2, že spolu vstupují do manželství, musí být učiněno v přítomnosti matrikáře matričního úřadu, v jehož správním obvodu se manželství uzavírá.

(4) Požadavek na přítomnost matrikáře se považuje za splněný i tehdy, má-li oddávající odbornou způsobilost matrikáře podle § 9 odst. 1. V případě uzavření manželství podle věty první musí snoubenci předložit oddávajícímu osvědčení, že snoubenci splnili všechny požadavky pro uzavření sňatku. Oddávající je povinen do tří pracovních dnů od uzavření manželství doručit matričnímu úřadu, v jehož správním obvodu bylo manželství uzavřeno, protokol o uzavření manželství.

(5) Manželství se uzavírá v místě a čase určeném obcí pro konání slavnostních obřadů.

(6) Je-li život snoubence přímo ohrožen¹⁵⁾, snoubenci projeví vůli, že spolu vstupují do manželství před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce, městské části hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města, úředníkem zařazeným do obecního úřadu, poslancem nebo senátorem, a to na kterémkoli místě i bez přítomnosti matrikáře.

§ 12

Matriční úřad může povolit na základě žádosti snoubenců uzavření manželství na kterémkoli vhodném místě ve svém správním obvodu a ve kteroukoli vhodnou dobu.

§ 13

(1) K vydání osvědčení, že snoubenci splnili všechny požadavky pro uzavření sňatku, je příslušný matriční úřad, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno. K žádosti o vydání tohoto osvědčení je třeba předložit doklady potřebné k uzavření manželství. Požádají-li snoubenci o vydání tohoto osvědčení prostřednictvím zmocněnce, musí být jejich podpisy na plné moci úředně ověřeny.

(2) Osvědčení, že snoubenci splnili všechny požadavky pro uzavření sňatku, vydá matriční úřad ve dvojím vyhotovení. Osvědčení, že snoubenci splnili všechny požadavky pro uzavření sňatku, platí 6 měsíců ode dne jeho vydání.

DÍL 2

Zápisy narození, uzavření manželství, vzniku partnerství a úmrtí

Kniha narození

§ 14

(1) Do knihy narození se zapisuje

a) jméno, popřípadě jména a příjmení dítěte,

b) den, měsíc a rok narození dítěte,

c) rodné číslo, místo narození a pohlaví dítěte,

d) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, data a místa narození, rodná čísla, státní občanství a místo trvalého pobytu rodičů,

e) datum zápisu a podpis matrikáře.

(2) Údaje uvedené v odstavci 1 písm. d) se do knihy narození nezapisují v případě, že matka dítěte požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem.^{4a)}

(3) Zápis do knihy narození se provede

a) na základě písemného hlášení o narození živého nebo mrtvého dítěte, nebo

b) na základě ústního oznámení o narození dítěte mimo zdravotnické zařízení, nebyly-li jeho matce ani následně poskytnuty zdravotní služby; o tomto oznámení sepíše matrikář s oznamovatelem zápis.

(4) Písemné hlášení o narození dítěte, jehož matka požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem, obsahuje informaci, že se jedná o takový případ.

(5) Při ústním oznámení je oznamovatel povinen prokázat svoji totožnost.

(6) Je-li oznamovatel neslyšící, hluchoslepý nebo němý, popřípadě činí-li oznámení v jiném než českém nebo slovenském jazyce, je nutná přítomnost tlumočnicka³²⁾ nebo prostředníka³³⁾ (dále jen „tlumočník“). Neslyšícímu, hluchoslepému nebo němému oznamovateli zajistí přítomnost tlumočnicka matriční úřad; ustanovení správního řádu o právech osoby neslyšící nebo hluchoslepe se použijí obdobně. V ostatních případech zajišťuje přítomnost tlumočnicka oznamovatel na vlastní náklady.

§ 15

(1) Narození je povinen oznámit matričnímu úřadu poskytovatel zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení byl porod ukončen; nebyl-li porod ukončen ve zdravotnickém zařízení, oznámí narození lékař, který jako první poskytl při porodu nebo po porodu zdravotní služby.

(2) Nedošlo-li k oznámení podle odstavce 1, narození je povinen oznámit matričnímu úřadu jeden z rodičů, popřípadě jeho zákonný zástupce, nebo soudem jmenovaný opatrovník.

(3) Nedošlo-li k oznámení podle odstavce 1 nebo 2, narození je povinna oznámit matričnímu úřadu fyzická osoba, která se o narození dozvěděla.

(4) Oznámení podle odstavců 1 a 2 se učiní nejpozději do 3 pracovních dnů od narození dítěte. Matka učiní oznámení nejpozději do 3 pracovních dnů od okamžiku, kdy je schopna oznámení učinit. Fyzická osoba uvedená v odstavci 3 učiní oznámení do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o narození dozvěděla.

(5) Matriční úřad sdělí neprodleně poskytovateli zdravotních služeb na základě jeho žádosti rodné číslo dítěte,

jehož narození tento poskytovatel oznámil podle odstavce 1.

§ 16

(1) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného za trvání manželství předloží jeden z rodičů

- a) oddací list,
- b) občanský průkaz, nebo cestovní doklad, nebo průkaz povolení k pobytu cizince, byl-li mu vydán,
- c) souhlasné prohlášení rodičů o jménu, popřípadě jménech dítěte,
- d) souhlasné prohlášení rodičů o příjmení dítěte, pokud údaj o příjmení dítěte není patrný z oddacího listu rodičů dítěte,
- e) případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození.

(2) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného mimo manželství, jehož otec není znám, předloží matka

- a) prohlášení o jménu, popřípadě jménech dítěte,
- b) rodný list,
- c) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li matka dítěte rozvedená, nebo úmrtní list manžela, je-li matka dítěte ovdovělá,
- d) občanský průkaz, nebo cestovní doklad, nebo průkaz povolení k pobytu cizince, byl-li jí vydán,
- e) případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození.

(3) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného mimo manželství, k němuž bylo určeno otcovství nebo jehož otcem je muž, který dal k umělému oplodnění souhlas²³), předloží jeden z rodičů

- a) souhlasné prohlášení rodičů o jménu, popřípadě jménech dítěte,
- b) souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství nebo písemný souhlas muže, který dal k umělému oplodnění, potvrzený poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě rozhodnutí soudu o určení otcovství k dítěti,
- c) rodný list matky a otce dítěte,
- d) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li matka dítěte rozvedená, nebo úmrtní list manžela, je-li matka dítěte ovdovělá,
- e) občanský průkaz, nebo cestovní doklad, nebo průkaz povolení k pobytu cizince, byl-li mu vydán,
- f) případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození.

(4) Poskytovatel zdravotních služeb zašle spolu s oznámením podle § 15 odst. 1 matričnímu úřadu listiny nebo doklady podle odstavců 1 až 3 nebo jejich kopie, pokud mu byly předloženy.

(5) K zápisu do knihy narození dítěte narozeného mimo zdravotnické zařízení, jehož matce nebyly ani následně poskytnuty zdravotní služby, předloží jeden z rodičů kromě dokladů uvedených v odstavcích 1, 2 nebo 3 další doklady potřebné k prokázání skutečnosti, že matkou dítěte je žena, která je porodila.

(6) Pokud je rodič neslyšící, hluchoslepý, němý nebo nemluví nebo nerozumí česky nebo slovensky, je nutná pro souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství přítomnost tlumočníka; § 14 odst. 6 věty druhá a třetí se použijí obdobně.

(7) Souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství před matričním úřadem nebo zastupitelským úřadem České republiky nelze učinit po dobu probíhajícího soudního řízení o určení otcovství k témuž dítěti. Rodiče při souhlasném prohlášení o určení otcovství stvrdí svým podpisem, že neurčili otcovství k tomuto dítěti před jiným matričním úřadem, zastupitelským úřadem České republiky nebo před soudem, ani že jim není známo, že by probíhalo soudní řízení o určení otcovství k tomuto dítěti.

(8) Bylo-li určeno otcovství souhlasným prohlášením rodičů k dítěti již narozenému, matriční úřad nebo zastupitelský úřad České republiky, před kterým bylo otcovství takto určeno, postoupí prohlášení rodičů bezodkladně matričnímu úřadu příslušnému k provedení zápisu narození dítěte.

(9) V případech hodných zvláštního zřetele, zejména u osoby, která žádá o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky, azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany, může matriční úřad připustit nahrazení dokladů uvedených v odstavcích 1, 2 a 3 čestným prohlášením rodičů, nebo jednoho z nich.

§ 16a

(1) Prohlášení manžela matky dítěte, popřípadě jejího bývalého manžela, muže, který tvrdí, že je otcem dítěte, a matky o určení otcovství k dítěti, které se narodilo v době mezi zahájením řízení o rozvodu a třístým dnem po rozvodu manželství nebo prohlášení manželství za neplatné, se činí před kterýmkoli matričním úřadem nebo zastupitelským úřadem České republiky, s výjimkou případů stanovených v občanském zákoníku³⁴).

(2) Manžel matky dítěte, popřípadě její bývalý manžel, muž, který tvrdí, že je otcem dítěte, a matka dítěte současně stvrdí svým podpisem, že již neučinili prohlášení před jiným matričním úřadem, zastupitelským úřadem České republiky nebo před soudem, ani že jim není známo, že by probíhalo soudní řízení o určení otcovství k tomuto dítěti.

(3) K zápisu do knihy narození dítěte, k němuž bylo určeno otcovství podle odstavce 1, předloží matka dítěte nebo její bývalý manžel pravomocný rozsudek o rozvodu manželství nebo prohlášení manželství za neplatné.

§ 17

(1) Zápis dítěte, jehož matka požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem, ²²⁾ do knihy narození se provede podle zprávy poskytovatele zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení, byl porod ukončen, obsahující údaje uvedené v § 14 odst. 1, přičemž údaje uvedené v § 14 odst. 1 písm. d) se do knihy narození nezapíší.

(2) Zápis dítěte nezjištěné totožnosti se do knihy narození provede podle výsledků šetření orgánů policie a zprávy lékaře obsahující sdělení o pohlaví a pravděpodobném datu narození dítěte. Výsledek šetření i zprávu lékaře předává matričnímu úřadu orgán policie, který šetření prováděl.⁷⁾

(3) Nelze-li ani po následném dalším šetření zjistit datum narození dítěte nezjištěné totožnosti, matriční úřad o tom učiní oznámení soudu, který bezodkladně určí datum narození dítěte. Soudem určené datum narození dítěte se zapíše do knihy narození.

(4) Nelze-li ani po následném dalším šetření zjistit místo narození dítěte, uvede se v zápisu, dodatečném zápisu, dodatečném záznamu a opravě zápisu jako místo narození sídlo matričního úřadu příslušného k provedení zápisu narození do matriční knihy.

§ 17a

Dodatečný záznam o změně pohlaví se do knihy narození provede na základě potvrzení vydaného poskytovatelem zdravotních služeb, který je povinen toto potvrzení oznámit matričnímu úřadu do 3 pracovních dnů ode dne provedení změny pohlaví. Dnem změny pohlaví je den uvedený v tomto potvrzení²⁴). Vzor potvrzení poskytovatele zdravotních služeb o zahájení a ukončení léčby pro změnu pohlaví stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 18

(1) Jméno, popřípadě jména dítěte se do matriky zapíše podle souhlasného prohlášení rodičů; není-li jeden rodič znám, nebo je zbaven práva určit jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte, zapíše se jméno, popřípadě jména dítěte podle prohlášení druhého z rodičů, jinak podle pravomocného rozhodnutí soudu.

(2) Zapsána mohou být dvě jména, která nesmí být stejná; dítěti, které není občanem a jehož rodiče nemají státní občanství České republiky, lze zapsat více jmen. Ustanovení odstavce 1 se užije obdobně.

(3) Souhlasným prohlášením o jménu, popřípadě jménech, je i

- a) písemné prohlášení rodičů učiněné u poskytovatele zdravotních služeb na předepsaném tiskopisu,
- b) písemné prohlášení o určení otcovství podle § 16a, nebo
- c) písemné prohlášení učiněné při souhlasném prohlášení rodičů o určení otcovství k nenarozenému dítěti nebo k narozenému dítěti, které není zapsáno v matrice.

(4) Matriční úřad nezapíše do knihy narození jméno, popřípadě jména, a učiní o tom oznámení soudu, jestliže rodiče

- a) se nedohodnou na jménu, popřípadě jménech dítěte do jednoho měsíce od narození dítěte, nebo
- b) jméno dítěti neurčí do jednoho měsíce od narození dítěte, nebo
- c) určí dítěti jméno, popřípadě jména, které nelze do knihy narození zapsat, nebo
- d) nejsou známi.

§ 19

- (1) Do knihy narození se dítěti zapíše společné příjmení rodičů, nebo, mají-li příjmení různá, zapíše se příjmení jednoho z nich, určené dohodou při uzavření manželství. Nevyplývá-li z oddacího listu rodičů dohoda o příjmení dítěte, zapíše se dítěti příjmení, na jehož užívání se manželé (rodiče) dohodli.
- (2) Dítěti, jehož rodiče neuzavřeli manželství a mají různá příjmení, se zapíše příjmení podle souhlasného prohlášení anebo podle dohody rodičů po právní moci rozsudku soudu o určení otcovství.
- (3) Dohodou je možné určit příjmení, které v době, kdy k dohodě došlo, má jeden z rodičů nebo dítě. Dítěti, které není občanem a jehož rodiče nemají státní občanství České republiky, se zapíše příjmení podle dohody rodičů. U nezletilého, který není plně svéprávný, (dále jen „nezletilé dítě“), staršího 12 let musí být připojen k této dohodě jeho souhlas. Tuto dohodu nelze měnit.
- (4) Dítěti, které se narodí v době od uzavření manželství do uplynutí třístého dne poté, co manželství zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné, nebo poté, co byl manžel matky prohlášen za nezvěstného, se zapíše příjmení, na kterém se manželé dohodli při uzavření manželství, pokud matka neuzavřela nové manželství⁸⁾.
- (5) Narodí-li se dítě, které je počato umělým oplodněním, ženě neprovdané, u něhož se má za to, že otcem dítěte je muž, který dal k umělému oplodnění souhlas²³⁾, zapíše se dítěti do knihy narození příjmení, na němž se rodiče dohodli podle odstavce 2.
- (6) Není-li otec dítěte znám, zapíše se do knihy narození příjmení matky, které má v době narození dítěte.
- (7) Dojde-li k popření otcovství, zapíše se nezletilému dítěti do knihy narození příjmení matky v době provedení dodatečného záznamu. Dověršilo-li nezletilé dítě 12 let, je tato změna příjmení možná prohlášením dítěte nebo prohlášením matky se souhlasem dítěte.
- (8) Nelze-li dosáhnout dohody rodičů o příjmení dítěte, příjmení se do knihy narození nezapíše a matriční úřad o tom učiní oznámení soudu.

Kniha manželství

§ 20

- (1) Do knihy manželství se zapisují
- a) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodná čísla, osobní stav a státní občanství muže a ženy, kteří uzavřeli manželství, (dále jen „manželé“),
 - b) den, měsíc, rok a místo uzavření manželství,
 - c) jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození rodičů manželů,
 - d) dohoda manželů o příjmení a v případě, že si manželé ponechají dosavadní příjmení, i dohoda o příjmení dětí v mužském a ženském tvaru,
 - e) jména, příjmení a rodná čísla svědků; jde-li o cizince, který nemá rodné číslo, datum a místo jeho narození,

f) datum zápisu a podpis matrikáře.

(2) Zápis do knihy manželství se provede na základě protokolu o uzavření manželství (§ 40). Zapisované údaje matrikář ověří z dokladů potřebných k uzavření manželství (§ 33 až 38).

§ 20a

Kniha partnerství

Do knihy partnerství se zapisují

- a) jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodná čísla, osobní stav a státní občanství partnerů,
- b) den, měsíc, rok a místo prohlášení o vstupu do partnerství,
- c) jména a příjmení, popřípadě rodná příjmení, den, měsíc, rok a místo narození rodičů partnerů,
- d) datum zápisu a podpis matrikáře.

Kniha úmrtí

§ 21

(1) Do knihy úmrtí se zapisuje

- a) den, měsíc, rok a místo úmrtí,
- b) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, den, měsíc, rok a místo narození, rodné číslo, osobní stav, pohlaví, státní občanství a místo trvalého pobytu zemřelého,
- c) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, a rodné číslo žijícího manžela, partnera ^{8a}),
- d) datum zápisu a podpis matrikáře.

(2) Zápis do knihy úmrtí se provede na základě

- a) listu o prohlídce zemřelého, nebo
- b) pravomocného rozhodnutí soudu o prohlášení fyzické osoby za mrtvou (§ 10 odst. 4).

(3) Poskytovatel zdravotních služeb je povinen oznámit úmrtí příslušnému matričnímu úřadu do 3 pracovních dnů od prohlídky těla zemřelého, popřípadě od provedení pitvy na listu o prohlídce zemřelého⁹).

(4) Při zápisu úmrtí cizince, kterému matriční úřad dosud nevydal žádný matriční doklad, se jeho jméno, popřípadě jména, a příjmení uvádějí ve tvaru uvedeném latinkou v jeho cestovním dokladu.

§ 22

- (1) Zápis úmrtí fyzické osoby nezjištěné totožnosti se provede do knihy úmrtí na základě listu o prohlídce zemřelého.
- (2) Nelze-li ani po následném dalším šetření zjistit místo úmrtí fyzické osoby, uvede se v zápisu, dodatečném zápisu, dodatečném záznamu a opravě zápisu jako místo úmrtí místo, kde bylo tělo nalezeno²⁵).
- (3) Nelze-li ani po následném dalším šetření zjistit místo úmrtí fyzické osoby zemřelé v dopravním prostředku, uvede se v zápisu, dodatečném zápisu, dodatečném záznamu a opravě zápisu jako místo úmrtí sídlo matričního úřadu příslušného k provedení zápisu úmrtí do matriční knihy.
- (4) Nelze-li ani po následném dalším šetření zjistit datum úmrtí fyzické osoby, matriční úřad o tom učiní oznámení soudu, na jehož základě soud bezodkladně zahájí řízení o určení data smrti. Soudem určené datum úmrtí fyzické osoby se zapíše do knihy úmrtí.

§ 23

Doba uložení matriční knihy a sbírky listin

- (1) Matriční knihy zůstanou uloženy po provedení posledního zápisu u matričního úřadu:
- a) kniha narození po dobu 100 let,
 - b) kniha manželství po dobu 75 let,
 - c) kniha partnerství po dobu 75 let,
 - d) kniha úmrtí po dobu 75 let.
- (2) Po uplynutí stanovené doby se matriční knihy předají k archivaci příslušnému státnímu oblastnímu archivu, není-li dále stanoveno jinak.
- (3) Druhopisy matričních knih a sbírky listin zůstanou uloženy po provedení posledního zápisu v prvopisu matriční knihy u úřadu s rozšířenou působností nebo krajského úřadu,
- a) jde-li o zápisy narození, po dobu 100 let,
 - b) jde-li o zápisy manželství, po dobu 75 let,
 - c) jde-li o zápisy partnerství, sbírky listin po dobu 75 let,
 - d) jde-li o zápisy úmrtí, po dobu 75 let.
- (4) Po uplynutí stanovené doby se druhopisy matričních knih a sbírky listin předají k archivaci příslušnému státnímu oblastnímu archivu. V hlavním městě Praze zůstanou uloženy v Archivu hlavního města Prahy.
- (5) Matriční knihy musí být ve státních oblastních archivech uloženy odděleně od druhopisů matričních knih,

popřípadě sbírek listin.

DÍL 3

Matriční doklad, potvrzení o údajích z matriční knihy a doslovný výpis z matriční knihy

§ 24

(1) Matriční doklad obsahuje údaje zapsané v matriční knize uvedené podle stavu ke dni vydání matričního dokladu a je opatřen zvláštními zajišťovacími prvky proti jeho padělání a pozměnění.

(2) Doslovný výpis z matriční knihy obsahuje všechny údaje zapsané v matriční knize v původním i pozměněném znění.

(3) Potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize obsahuje údaje potřebné pro uplatnění nároku fyzické osoby v cizině; v jiných případech se takové potvrzení vydá, jen stanoví-li tak zvláštní zákon.

(4) Matriční knihy, sbírky listin, matriční doklady, potvrzení o údajích zapsaných v matričních knihách, doslovné výpisy z nich a potvrzení vydaná matričním úřadem, úřadem s rozšířenou působností nebo krajským úřadem ze sbírky listin jsou veřejnými listinami.

§ 24a

Rodným listem se prokazuje narození, oddacím listem se prokazuje uzavření manželství, dokladem o partnerství se prokazuje vznik partnerství a úmrtním listem se prokazuje úmrtí.

§ 25

(1) Matriční úřad vydá matriční doklad, nebo povolí nahlédnout do matriční knihy a činit z ní výpisy v přítomnosti matrikáře

- a) fyzické osobě, které se zápis týká, nebo členům její rodiny,
- b) pro úřední potřebu státních orgánů České republiky nebo výkon přenesené působnosti orgánů územních samosprávných celků,
- c) statutárním orgánům církví nebo duchovním jimi zmocněným, jde-li o matriční knihy vedené těmito církvemi do 31. prosince 1949,
- d) fyzické osobě, která prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jejích práv před státními orgány České republiky nebo před orgány územních samosprávných celků, nebo
- e) osobě, která prokáže, že je to nezbytné k uplatnění právních nároků v cizině.

(2) V případě osvojení mohou nahlédnout do zápisu v matriční knize a činit z ní výpisy v přítomnosti matrikáře

pouze osvojitelé a po dovršení 12 let i osvojenec, pokud nebylo soudem rozhodnuto o utajení pokrevního rodiče a jeho souhlasu k osvojení; pokud bylo soudem rozhodnuto o utajení pokrevního rodiče a jeho souhlasu k osvojení, může osvojenec nahlédnout do zápisu až po nabytí plné svéprávnosti.

(3) Do zápisu narození dítěte v matriční knize, jehož matka požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem²² může nahlédnout a činit z ní výpisy v přítomnosti matrikáře pouze matka dítěte a po dovršení 12 let i dítě.

(4) Matriční úřad vydá rodný list dítěte na žádost zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo fyzické osoby odpovědné za výchovu dítěte, pokud bylo dítě do péče tohoto zařízení nebo osoby svěřeno na základě rozhodnutí soudu.

(5) Matriční úřad vydá úmrtní list osobě, která na jeho vydání prokáže právní zájem nebo která žila se zemřelým v době jeho smrti ve společné domácnosti anebo osobě, která je vypravitelem jeho pohřbu.

(6) Na žádost fyzické osoby uvedené v odstavci 1 písm. a) a d) a odstavci 5 vydá matriční úřad k matričnímu dokladu vícejazyčný standardní formulář vyhotovený podle přímo použitelného předpisu Evropské unie³⁰⁾ (dále jen „vícejazyčný standardní formulář“).

(7) Matriční úřad vydá potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize uložené u matričního úřadu a doslovný výpis z matriční knihy, který lze pořídit i kopií matričního zápisu, osobě uvedené v odstavci 1; odstavce 2 a 3 se použijí obdobně.

(8) Podpis na plné moci musí být úředně ověřen, požádá-li prostřednictvím zmocněnce osoba uvedená v odstavci 1 písm. a), c), d) nebo e) nebo v odstavcích 2, 3, 5, 6 nebo 7 o

- a) vydání matričního dokladu,
- b) povolení nahlédnout do matriční knihy a činit výpisy z ní v přítomnosti matrikáře,
- c) vydání potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize, nebo
- d) vydání doslovného výpisu z matriční knihy.

§ 25b

(1) Matriční úřad vydá fyzické osobě matriční doklad nebo doslovný výpis z matriční knihy, povolí nahlédnout do matriční knihy nebo v matriční knize vyhledávat a činit výpisy z ní v přítomnosti matrikáře, uplynula-li od provedení dotčeného zápisu v matriční knize lhůta 100 let u knihy narození, 75 let u knihy manželství nebo knihy partnerství a 30 let u knihy úmrtí; u zápisů v matriční knize vedené zvláštní matrikou se tyto lhůty počítají od matriční události.

(2) Matriční úřad, úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad povolí nahlédnout do sbírky listin nebo druhopisu matriční knihy vedené do 31. prosince 1958 nebo v nich vyhledávat a činit výpisy z nich v přítomnosti matrikáře nebo vydá kopii ze sbírky listin nebo doslovný výpis z druhopisu matriční knihy vedené do 31. prosince 1958, který lze pořídit i kopií matričního zápisu, uplynula-li od provedení dotčeného zápisu v matriční knize lhůta 100 let u knihy narození, 75 let u knihy manželství nebo knihy partnerství a 30 let u knihy úmrtí.

§ 26

(1) Matriční doklad, potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize a doslovný výpis z matriční knihy vedené v jiném než českém jazyce, s výjimkou kopie matričního zápisu, se vydává v českém jazyce.

(2) Na žádost fyzické osoby, které se zápis týká, může být její jméno, popřípadě jména, uvedeno v matričním dokladu podle původního zápisu, tj. v jiném než českém jazyce. Do matriční knihy se v dodatečném záznamu uvede, že byl vydán matriční doklad s uvedením jména, popřípadě jmen, podle původního zápisu; další matriční doklady se dále vydávají s uvedením jména, popřípadě jmen, v této podobě.

(3) Na žádost občana, který je příslušníkem národnostní menšiny, jehož jméno, popřípadě jména, a příjmení jsou v matriční knize zapsána v českém nebo v jiném než českém jazyce, nebo na žádost jeho zákonných zástupců se jeho jméno, popřípadě jména, a příjmení v matričním dokladu uvede v jazyce národnostní menšiny znaky přepsanými do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy. Není-li jeden rodič znám nebo je zbaven práva určit jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte, zapíše se jméno, popřípadě jména, a příjmení nezletilého dítěte podle žádosti druhého z rodičů. Jde-li o nezletilé dítě starší 12 let, připojí se k žádosti jeho souhlas, bez něhož nemůže k uvedení jeho jména, popřípadě jmen, a příjmení v matričním dokladu v jazyce národnostní menšiny dojít. Jde-li o společné příjmení manželů, uvede se příjmení v jazyce národnostní menšiny pouze se souhlasem druhého manžela, popřípadě jejich nezletilého dítěte staršího 12 let, a tato změna se bude vztahovat i na druhého z manželů a jejich nezletilé děti.

(4) Vzniknou-li pochybnosti o správné pravopisné podobě jména nebo příjmení, je žadatel povinen předložit matričnímu úřadu odborné podklady od veřejné výzkumné instituce, jejímž předmětem činnosti je výzkum v oblasti jazykovědy, nebo znalecký posudek. Do matriční knihy se v dodatečném záznamu uvede, že byl vydán matriční doklad s uvedením jména, popřípadě jmen, a příjmení v jazyce národnostní menšiny. Další matriční doklady se vydávají s uvedením jména, popřípadě jmen, a příjmení v této podobě.

(5) Žádost podle odstavce 3 lze podat u kteréhokoli matričního úřadu.

(6) Žádost podle odstavce 3 lze podat pouze jednou. Každá další žádost o uvedení téhož jména nebo příjmení v jazyce jiné národnostní menšiny je posuzována jako žádost o změnu jména nebo příjmení.

(7) Do poznámky matričního dokladu cizince se uvede tvar jeho jména, popřípadě jmen, a příjmení uvedený latinkou v jeho cestovním dokladu.

§ 27

V matričním dokladu se uvede jméno, popřípadě dvě jména, v pořadí, jak jsou v matriční knize uvedena.

§ 28

Mají-li být doklady vydané matričním úřadem použity v cizině, úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad provede na žádost jejich ověření.

§ 29

Rodný list obsahuje

- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte,
- b) den, měsíc a rok narození,
- c) rodné číslo, místo narození a pohlaví dítěte,
- d) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, datum a místo narození a rodná čísla rodičů dítěte; v případě osvojení dítěte se namísto uvedených údajů o rodičích dítěte uvádějí tyto údaje o osvojiteli, popřípadě osvojitelích dítěte,
- e) datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.

§ 30

Oddací list obsahuje

- a) den, měsíc, rok a místo uzavření manželství,
- b) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, manželů a jejich rodná čísla,
- c) den, měsíc, rok a místo narození manželů,
- d) osobní stav manželů,
- e) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, rodičů manželů,
- f) dohodu manželů o příjmení a dohodu o příjmení jejich společných dětí, a to v mužském a ženském tvaru,
- g) datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.

§ 30a

Doklad o partnerství obsahuje

- a) den, měsíc, rok a místo prohlášení o vstupu do partnerství,
- b) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení partnerů, a jejich rodná čísla,
- c) den, měsíc, rok a místo narození partnerů,
- d) osobní stav partnerů,
- e) jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, rodičů partnerů,

f) datum, jméno, popřípadě jména, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.

§ 31

Úmrtní list obsahuje

- a) den, měsíc, rok a místo úmrtí,
- b) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, zemřelého,
- c) den, měsíc, rok a místo narození zemřelého,
- d) rodné číslo, osobní stav, pohlaví, místo trvalého pobytu zemřelého,
- e) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, a rodné číslo žijícího manžela, partnera ^{8a)},
- f) datum, jméno, popřípadě jména, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává.

DÍL 4

Doklady potřebné k uzavření manželství

§ 32

Snoubenci vyplní před uzavřením manželství předepsaný tiskopis a předloží jej matričnímu úřadu, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno.

§ 33

(1) Je-li snoubenec občanem přihlášeným k trvalému pobytu v České republice, je povinen matričnímu úřadu prokázat svoji totožnost a k tiskopisu uvedenému v § 32 připojit

- a) rodný list,
- b) doklad o státním občanství,
- c) výpis údajů z informačního systému evidence obyvatel (dále jen „výpis z evidence obyvatel“) o místě trvalého pobytu,
- d) výpis z evidence obyvatel o osobním stavu,
- e) pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství, nebo úmrtní list zemřelého manžela, popřípadě pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství nebo úmrtní list zemřelého partnera^{8a)}.

(2) Snoubenci, kteří spolu uzavřeli registrované partnerství, nejsou povinni připojit pravomocné rozhodnutí soudu o

zrušení svého partnerství.

§ 34

(1) Je-li snoubenec občanem, který má trvalý pobyt v cizině, je povinen prokázat svoji totožnost a k předepsanému tiskopisu připojit doklady uvedené v § 33, nebo jim odpovídající obdobné doklady, pokud jsou cizím státem vydávány.

(2) Doklady uvedené v § 33 odst. 1 písm. c) a d) nebo jim odpovídající obdobné doklady, pokud jsou cizím státem vydávány, musí být vydány státem, na jehož území má snoubenec pobyt.

§ 35

(1) Je-li snoubenec cizincem, k předepsanému tiskopisu (§ 32) připojí

- a) rodný list,
- b) doklad o státním občanství,
- c) doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství, je-li cizím státem vydáván,
- d) potvrzení o osobním stavu a pobytu, je-li cizím státem vydáváno,
- e) úmrtní list zemřelého manžela, jde-li o ovdovělého cizince; tento doklad není třeba předkládat, je-li tato skutečnost uvedena v dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství,
- f) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, jde-li o rozvedeného cizince,
- g) potvrzení o tom, že bude manželství v domovském státě cizince uznáno za platné, je-li uzavíráno zmocněncem,
- h) pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, anebo úmrtní list zemřelého partnera ^{8a)}, jde-li o cizince, který žil v partnerství^{8a)},
- i) doklad, kterým je možné prokázat totožnost.

(2) Je-li snoubenec cizincem a zdržuje-li se trvale v jiném státě než ve státě, jehož je občanem, k předepsanému tiskopisu podle § 32 připojí doklad uvedený v odstavci 1 písm. d) i z tohoto státu.

(3) Snoubenci, kteří spolu uzavřeli registrované partnerství, nejsou povinni připojit pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení svého partnerství.

(4) Je-li snoubenec cizincem, předloží matričnímu úřadu před uzavřením manželství potvrzení vydané Policií České republiky o oprávněnosti pobytu na území České republiky; to neplatí, jde-li o občana členského státu Evropské unie, smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace (dále jen „členský stát Evropské unie“) nebo jeho rodinné příslušníky^{10a)}. Toto potvrzení nesmí být ke dni uzavření manželství starší 7 pracovních dnů.

(5) Údaje uvedené v odstavci 1 písm. b) až d) mohou být uvedeny v jednom dokladu; státní občanství lze rovněž

prokázat cestovním dokladem.

(6) Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství nesmí být k datu uzavření manželství starší 6 měsíců.

§ 36

Snoubenec, který je občanem, nebo snoubenec, který je osobou bez státní příslušnosti, již byl povolen trvalý pobyt na území České republiky podle zvláštních právních předpisů,¹¹⁾ předkládá při uzavření manželství před zastupitelským úřadem České republiky v cizině také vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství.

§ 37

Nezletilé dítě, které dovršilo 16 let věku, připojí k předepsanému tiskopisu rozhodnutí soudu o povolení uzavřít manželství¹²⁾.

§ 38

(1) O povolení uzavřít manželství zmocněncem rozhoduje krajský úřad, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno. K žádosti o povolení uzavřít manželství zmocněncem přiloží snoubenci doklady, které jsou přikládány k uzavření manželství, a písemnou plnou moc s úředně ověřeným podpisem¹³⁾.

(2) Písemná plná moc obsahuje

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, datum a místo narození, rodná čísla a místo trvalého pobytu snoubenců a zmocněnce,
- b) prohlášení o příjmení snoubenců a jejich společných dětí v mužském a ženském tvaru,
- c) prohlášení, že zmocniteli nejsou známy překážky, které by mu bránily uzavřít manželství, že je mu znám zdravotní stav druhého snoubence a že spolu zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.

(3) Zmocněncem může být pouze zletilá fyzická osoba, jejíž svéprávnost není v této oblasti omezena.

§ 39

(1) Prohlášení o uzavření manželství se činí v

- a) českém jazyce, nebo
- b) jazyce národnostní menšiny, jestliže se v posledních dvou sčítáních lidu hlásilo k této národnosti vždy alespoň 10 % občanů obce, v jejímž územním obvodu se prohlášení činí, a pokud o to souhlasně požádají oba snoubenci a oddávající a matrikář ovládají jazyk této národnostní menšiny; protokol o uzavření manželství se vyhotovuje vždy v českém jazyce.

(2) Pokud je snoubenec neslyšící, hluchoslepý, němý nebo nemluví nebo nerozumí jazyku, v němž se činí prohlášení

o uzavření manželství, je nutná při prohlášení o uzavření manželství přítomnost tlumočníka; § 14 odst. 6 věty druhé a třetí se použijí obdobně.

§ 40

O uzavření manželství se sepíše protokol, který podepisují

- a) manželé, svědci a oddávající,
- b) zmocněnec, je-li manželství uzavíráno zmocněncem,
- c) tlumočník, je-li jeho přítomnost k prohlášení o uzavření manželství nutná (§ 39),
- d) matrikář, je-li uzavřen občanský sňatek v jeho přítomnosti.

§ 41

(1) Bylo-li manželství uzavřeno v případě, že byl život snoubence přímo ohrožen,¹⁵⁾

- a) před obecním úřadem, úřadem městské části či městského obvodu, v hlavním městě Praze úřadem městské části, který není matričním úřadem, zašle tento úřad do 3 pracovních dnů protokol o uzavření manželství matričnímu úřadu příslušnému podle místa uzavření manželství,
- b) v cizině před velitelem námořního plavidla plujícího pod státní vlajkou České republiky nebo velitelem letadla zapsaného v leteckém rejstříku v České republice, a je-li alespoň jeden ze snoubenců státním občanem České republiky, rovněž před velitelem vojenské jednotky České republiky v cizině, zašle oddávající protokol o uzavření manželství bezodkladně zvláštní matrice prostřednictvím zastupitelského úřadu České republiky a na území České republiky přímo; jsou-li oba snoubenci cizinci, zašle oddávající protokol o uzavření manželství bezodkladně Úřadu městské části Praha 1, který je příslušný k provedení zápisu do matriční knihy.

(2) V protokolu o uzavření manželství se uvedou alespoň jména a příjmení manželů, jejich rodná čísla, popřípadě datum a místo narození, platný úřední průkaz, kterým prokázali totožnost, a prohlášení, že jim nejsou známy okolnosti, které by uzavření manželství vylučovaly. Jde-li o manželství podle odstavce 1 písm. b), oddávající spolu s protokolem o uzavření manželství doručí vyjádření lékaře o zdravotním stavu manžela, a není-li to možné, prohlášení manžela. Jsou-li oba snoubenci cizinci, oddávající je před uzavřením manželství poučí, že takto uzavřené manželství nemusí být platné na území jejich domovského státu.

DÍL 5

Zvláštní matrika

§ 42

(1) Do zvláštní matriky se zapisují narození, uzavření manželství a úmrtí občana, ke kterému došlo na

- a) území cizího státu,

- b) zastupitelském úřadu České republiky,
- c) námořním plavidle nebo v letadle mimo území České republiky,
- d) místě, které nepatří pod pravomoc žádného státu.

(2) Do zvláštní matriky se zapisují i partnerství občana vzniklá na území cizího státu.

(3) Došlo-li k narození, uzavření manželství, vzniku partnerství nebo úmrtí občana v cizině a stanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis, že je občan povinen předložit matriční doklad, je občan nebo pozůstalý, jde-li o zápis úmrtí, povinen předložit matriční doklad vydaný zvláštní matrikou.

(4) Uzavřel-li cizinec manželství nebo partnerství s občanem v cizině, je povinen předložit při jednání před orgány veřejné moci, Českou národní bankou, Veřejným ochráncem práv, Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, státními fondy a zdravotními pojišťovnami (dále jen „úřední styk“) oddací list nebo doklad o partnerství vydaný zvláštní matrikou, nelze-li požadované údaje ověřit jinak.

§ 43

(1) Žádost o zápis do zvláštní matriky se podává u zastupitelského úřadu České republiky, u kteréhokoli matričního úřadu nebo u krajského úřadu, před nímž občan složil státoobčanský slib nebo učinil prohlášení o nabytí státního občanství České republiky, a připojí se k ní

a) cizozemský matriční doklad, který se týká matriční události, jež má být zapsána do zvláštní matriky; nelze-li cizozemský matriční doklad pro závažnou překážku předložit, je možno provést zápis i na podkladě jiných veřejných listin,

b) doklad o státním občanství České republiky osoby, které se zápis týká, ¹⁶⁾

c) další doklady potřebné k ověření správnosti matričních skutečností, zapisovaných do matriční knihy, nelze-li je prokázat doklady uvedenými v písmenu a) nebo b).

(2) V případě zápisu narození dítěte, které je ke dni podání žádosti o zápis do zvláštní matriky mladší 1 roku, lze místo dokladu o státním občanství České republiky dítěte předložit u dítěte narozeného

a) za trvání manželství doklad prokazující státní občanství České republiky matky nebo otce dítěte ke dni narození dítěte, nebo

b) mimo manželství doklad prokazující státní občanství České republiky matky dítěte ke dni narození dítěte.

(3) Zastupitelský úřad České republiky nebo matriční úřad vyhotoví písemné oznámení, v němž uvede skutečnosti zapisované do matričních knih (§ 14, 20, 20a a 21), a zašle je spolu s předloženými doklady zvláštní matrice.

(4) Doklady uvedené v odstavci 1 lze předložit a písemné oznámení učinit i přímo zvláštní matrice.

(5) Zápis do zvláštní matriky se provede i na základě protokolu o uzavření manželství v případě, že byl život snoubence přímo ohrožen¹⁵⁾, pokud k uzavření manželství došlo před velitelem námořního plavidla plujícího pod státní vlajkou České republiky, velitelem letadla zapsaného v leteckém rejstříku v České republice nebo velitelem

vojenské jednotky České republiky v cizině, je-li alespoň jeden ze snoubenců občanem.

(6) Zápis do zvláštní matriky se provede i z úřední povinnosti na základě údajů uvedených v cizozemském matričním dokladu, který zvláštní matrika obdrží podle mezinárodních smluv. Zvláštní matrika může požádat příslušný orgán cizího státu o doplnění, případně upřesnění údajů. Překlady těchto zaslaných podkladů do českého jazyka zabezpečí zvláštní matrika sama. Ověření cizozemského matričního dokladu není třeba, obdrží-li jej zvláštní matrika od orgánu cizího státu přímo nebo prostřednictvím jiného orgánu České republiky.

§ 44

Správní úřady, soudy, státní zastupitelství a orgány územních samosprávných celků, které obdrží na základě mezinárodních smluv doklady vystavené orgány cizího státu, osvědčující narození, úmrtí nebo uzavření manželství, které jim nejsou určeny, zašlou tyto doklady bezodkladně zvláštní matrice.

DÍL 6

Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství

§ 45

Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství vydá na žádost občana nebo na žádost bezdomovce, který má povolen pobyt na území České republiky podle zvláštních právních předpisů,¹⁸⁾ matriční úřad podle místa trvalého pobytu, popřípadě posledního trvalého pobytu občana na území České republiky před odchodem do ciziny, a pokud takový pobyt nikdy neměl, Úřad městské části Praha 1.

§ 46

(1) Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství obsahují

- a) jméno, popřípadě jména a příjmení, popřípadě rodné příjmení,
- b) datum a místo narození,
- c) rodné číslo,
- d) osobní stav,
- e) údaj o místě trvalého pobytu,
- f) státní občanství,
- g) údaj o tom, že občan, popřípadě osoba bez státní příslušnosti, která má povolen pobyt na území České republiky podle zvláštních právních předpisů, jsou podle právních předpisů České republiky způsobilí k uzavření manželství,
- h) datum vydání, otisk úředního razítka, jméno, příjmení a podpis matrikáře.

(2) K žádosti o vydání vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství žadatel předkládá

- a) občanský průkaz, cestovní pas nebo povolení k pobytu pro cizince,
- b) rodný list,
- c) výpis z evidence obyvatel o místu trvalého pobytu,
- d) výpis z evidence obyvatel o osobním stavu,
- e) úřední doklad o bydlišti a o osobním stavu, vydaný orgánem cizího státu, zdržuje-li se žadatel trvale v cizině,
- f) pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství, nebo úmrtní list zemřelého manžela, popřípadě pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, nebo úmrtní list zemřelého partnera^{8a)}.
- g) úřední doklad o správné podobě užívaného příjmení, není-li tato skutečnost patrna z předložených matričních dokladů.

(3) Na žádost snoubence vydá matriční úřad k vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství vícejazyčný standardní formulář.

(4) Požádá-li snoubenec o vydání vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství prostřednictvím zmocněnce, musí být jeho podpis na plné moci úředně ověřen.

(5) Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství se vydává na předepsaném tiskopise a platí 6 měsíců ode dne jeho vydání.

DÍL 7

Vymezení některých pojmů a postupů matričních úřadů

§ 47

Zápis do matriční knihy

Zápisem do matriční knihy se rozumí zapsání údajů o narození, uzavření manželství, vzniku partnerství nebo úmrtí podle časové posloupnosti uvedených matričních událostí.

§ 48

Dodatečný zápis do matriční knihy

Dodatečným zápisem do matriční knihy se rozumí zapsání údajů o narození, uzavření manželství, vzniku partnerství nebo úmrtí mimo časovou posloupnost uvedených matričních událostí.

§ 49

Dodatečný záznam do matriční knihy

Dodatečným záznamem se rozumí zapsání některých matričních skutečností [§ 5 odst. 1 písm. b)] po uzavření zápisu (§ 51).

§ 50

Oprava zápisu v matriční knize

Opravou zápisu v matriční knize se rozumí opravení chybných či nesprávných údajů v zápisu, dodatečném zápisu, nebo dodatečném záznamu v této knize.

§ 51

Uzavření zápisu, dodatečného zápisu, dodatečného záznamu v matriční knize

Zápis, dodatečný zápis, dodatečný záznam, nebo oprava zápisu v matriční knize jsou uzavřeny podpisem matrikáře s uvedením data, kdy byly pořízeny.

§ 53

Do matriční knihy se zapíše osvojení občana nebo cizince podle právních předpisů cizího státu za předpokladu, že jeho narození nebo uzavření manželství je zapsáno v matriční knize vedené matričním úřadem podle tohoto zákona. Pokud žije cizinec v manželství s občanem, zapíše se změna příjmení v důsledku osvojení i u tohoto občana, popřípadě u jejich nezletilých dětí.

§ 54

(1) Stanoví-li tak mezinárodní smlouvy, současně se zápisem o narození, uzavření manželství cizince na území České republiky do matriční knihy se vydá rodný nebo oddací list a zašle se do 3 pracovních dnů zastupitelskému úřadu cizího státu, jehož je narozená fyzická osoba, popřípadě osoba, která uzavřela manželství, státním občanem. Není-li takový zastupitelský úřad na území České republiky, zašle se tento doklad Ministerstvu zahraničních věcí.

(2) Úmrtí cizince na území České republiky se po zápisu do knihy úmrtí oznámí zastupitelskému úřadu cizího státu v České republice, a není-li na jejím území, Ministerstvu zahraničních věcí, vždy úmrtním listem.¹⁹⁾

§ 55

Obnovení matriční knihy a sbírky listin

(1) Jestliže se prvopis matriční knihy, nebo její druhopis vedený do 31. prosince 1958, nebo jednotlivý zápis ztratí, nebo zničí, zabezpečí matriční úřad jejich obnovení, nebo určí druhopis za prvopis a zabezpečí vyhotovení nového druhopisu ve spolupráci s úřadem s rozšířenou působností nebo krajským úřadem.

(2) Jestliže se matriční kniha vedená po 1. lednu 1959 ztratí, nebo zničí, zabezpečí matriční úřad její obnovení podle sbírky listin ve spolupráci s úřadem s rozšířenou působností nebo krajským úřadem.

(3) Ztratí-li se, nebo zničí opis matriční knihy pořízený podle dřívějších předpisů a není-li zachována sbírka listin, zajistí úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad, u něhož byl opis matriční knihy uložen, vyhotovení nového opisu matriční knihy. Je-li matriční kniha vedena v cizím jazyce, či je obtížně čitelná, může úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad zajistit nový opis matriční knihy vyhotovením kopií matriční knihy. Jednotlivé listy opisu matriční knihy musí být pevně spojeny vazbou nebo provlečením šňůry, která se opatří pečeti či otiskem úředního razítka, podpisem zaměstnance zařazeného do úřadu s rozšířenou působností, nebo zaměstnance kraje zařazeného do krajského úřadu a ověřovací doložkou.

(4) Ztratí-li se, nebo zničí sbírka listin uložená u úřadu s rozšířenou působností nebo krajského úřadu, nahradí ji opis matriční knihy, nebo její kopie pořízená způsobem uvedeným v odstavci 3.

(5) Jestliže se nedochová ani sbírka listin, zabezpečí matriční úřad obnovení matriční knihy podle jiných listin, popřípadě i podle jiných dokladů. Listiny, popřípadě doklady, které sloužily k obnovení matriční knihy, tvoří sbírku listin.

§ 56

(1) Matriční doklad, který má být vydán ze zápisu v matriční knize, uložené ve státním oblastním archivu, vystaví matriční úřad, v jehož správním obvodu k narození, uzavření manželství, nebo úmrtí došlo. Podklady pro jeho vydání zašle matričnímu úřadu příslušný státní oblastní archiv na základě žádosti matričního úřadu, právnické či fyzické osoby.

(2) Matriční doklad, který má být vydán ze zápisu v matriční knize uložené v Archivu hlavního města Prahy, Národním archivu nebo ve Vojenském historickém archivu, vystaví Úřad městské části Praha 1.

(3) Matriční doklad, který má být vydán ze zápisu v matriční knize vedené do 31. prosince 1949 pro území hlavního města Prahy, vydá Úřad městské části Praha 1.

(4) Matriční doklad, který má být vydán ze zápisu v matriční knize vedené do 31. prosince 2002 pro území města Brna, vydá Úřad městské části Brno-střed.

(5) Za matriční doklad vydaný podle odstavců 1 až 4 vybere správní poplatek pouze matriční úřad, který tento doklad vydá.

§ 57

(1) Listiny vydané orgány cizího státu, které platí v místě, kde byly vydány, za veřejné listiny a které jsou podkladem pro zápis, dodatečný zápis, anebo dodatečný záznam v matriční knize, nebo opravu zápisu v matriční knize, se předkládají s úředním překladem do českého jazyka, nejde-li o listiny vydané orgány cizího státu, jejichž součástí je vícejazyčný standardní formulář.³⁰⁾

(2) Listiny uvedené v odstavci 1 musí být opatřeny potřebnými ověřenými^{19a)}, nejde-li o listiny, na které se vztahuje

přímo použitelný předpis Evropské unie.³⁰⁾ Matriční úřad může potřebná ověření listin prominout, je-li jejich opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou.

§ 58

(1) Jsou-li v matriční knize zapsány chybně údaje o jménu, popřípadě jménech, příjmení, popřípadě rodném příjmení, datu narození, uzavření manželství, vzniku partnerství, úmrtí, nebo o rodném čísle, provede se oprava zápisu podle druhopisu matriční knihy, nebo sbírky listin, popřípadě podle zápisu, který je uveden v knize narození.

(2) Jsou-li údaje uvedené v odstavci 1 zapsány chybně v matričním dokladu, příslušný matriční úřad vydá nový matriční doklad.

(3) Jestliže se údaje v matričních dokladech odlišují od údajů uvedených v jiných veřejných listinách, považují se za správné údaje uvedené v matričním dokladu, pokud se neprokáže opak.

(4) Matriční úřad provede opravu chybně zapsaného údaje uvedeného v odstavci 1 v zápise provedeném v matriční knize u fyzické osoby, které se zápis týká, a u jejích nezletilých dětí. U ostatních dětí této fyzické osoby matriční úřad provede opravu chybně zapsaného údaje pouze na jejich žádost.

(5) Pokud fyzická osoba v dobré víře po dobu nejméně 5 let užívá své jméno, popřípadě jména, nebo příjmení v nesprávné podobě, může před kterýmkoli matričním úřadem prohlásit, že bude nadále užívat své jméno, popřípadě jména, nebo příjmení ve tvaru, v jakém je uvedeno v matričním dokladu, občanském průkazu nebo cestovním dokladu. Jde-li o společné příjmení manželů, lze učinit prohlášení pouze se souhlasem druhého manžela, popřípadě jejich nezletilého dítěte staršího 12 let, a tato změna se bude vztahovat i na druhého z manželů a jejich nezletilé děti.

§ 59

Jsou-li podklady k provedení zápisu do matriční knihy neúplné a nelze-li údaje pro zápis zjistit od osob, jichž se zápis týká, je každý povinen sdělit k dotazu matričního úřadu jemu známé skutečnosti, které jsou pro zápis rozhodující.

§ 60

Pokud tento zákon stanoví, že se do matriční knihy zapisují rodná čísla, vztahuje se toto ustanovení na občany. Na cizince nebo osoby bez státní příslušnosti se vztahuje pouze za předpokladu, že jim bylo příslušným státním orgánem České republiky rodné číslo přiděleno.

HLAVA II

Jméno a příjmení

DÍL 1

Jméno

§ 61

(1) Fyzická osoba, které byl matričním úřadem vydán matriční doklad, má povinnost užívat v úředním styku jméno, popřípadě jména, která jsou uvedena na tomto matričním dokladu.

(2) Jménem se rozumí osobní jméno podle občanského zákoníku²⁶⁾.

§ 62

(1) Do matriční knihy lze zapsat jakékoliv existující jméno, a to v správné pravopisné podobě. Nelze zapsat jména zkomolená. Fyzické osobě mužského pohlaví nelze zapsat jméno ženské a naopak. Matriční úřad dále nezapíše jméno, pokud je mu známo, že toto jméno užívá žijící sourozenec, mají-li sourozenci společné rodiče. Vzniknou-li pochybnosti o existenci jména nebo jeho správné podobě, je občan povinen předložit matričnímu úřadu odborné podklady od veřejné výzkumné instituce, jejímž předmětem činnosti je výzkum v oblasti jazykovědy, nebo znalecký posudek.

(2) Fyzická osoba je povinna užívat v úředním styku dvě jména, jsou-li zapsána v matriční knize vedené matričním úřadem.

(3) Fyzická osoba, která má v matriční knize narození zapsáno jedno jméno, může před kterýmkoli matričním úřadem prohlásit, že bude užívat dvě jména. Při volbě druhého jména platí odstavec 1 a § 18. Za nezletilé dítě učiní toto prohlášení jeho zákonní zástupci. U nezletilého dítěte staršího 12 let připojí k prohlášení jeho souhlas, bez něhož ke zvolení druhého jména nemůže dojít. Toto prohlášení lze učinit pouze jednou a nelze je vzít zpět.

(4) Fyzická osoba, která má v matriční knize narození zapsána více než dvě jména a která nabude státní občanství České republiky, může před krajským úřadem učinit při převzetí listiny o nabytí státního občanství České republiky nebo listiny o udělení státního občanství České republiky prohlášení, které z nich, popřípadě která dvě z nich, bude v úředním styku užívat. Neučiní-li tak před krajským úřadem, může toto prohlášení učinit před kterýmkoli matričním úřadem, a to ve lhůtě do 30 dnů od nabytí státního občanství České republiky. Za nezletilé dítě učiní toto prohlášení jeho zákonní zástupci. U nezletilého dítěte staršího 12 let připojí k prohlášení jeho souhlas, bez něhož ke zvolení jmen nemůže dojít.

(5) Fyzická osoba, která má v matriční knize narození zapsáno jméno a jméno po otci na pozici druhého jména a která nabude státní občanství České republiky, může před krajským úřadem učinit při převzetí listiny o nabytí státního občanství nebo listiny o udělení státního občanství České republiky prohlášení, zda bude jméno po otci v úředním styku užívat. Neučiní-li tak před krajským úřadem, může toto prohlášení učinit před kterýmkoli matričním úřadem, a to ve lhůtě do 30 dnů od nabytí státního občanství České republiky. Za nezletilé dítě učiní toto prohlášení jeho zákonní zástupci. U nezletilého dítěte staršího 12 let připojí k prohlášení jeho souhlas, bez něhož ke zvolení jmen nemůže dojít. Pozdější žádost o upuštění od užívání jména po otci je posuzována jako žádost o změnu jména.

(6) Matriční úřad, který nevede matriční knihu narození, v níž je zapsáno jméno, jehož se prohlášení týká, postoupí toto prohlášení do 3 pracovních dnů matričnímu úřadu, v jehož knize narození je jméno zapsáno. Krajský úřad postoupí prohlášení podle odstavců 4 a 5 do 3 pracovních dnů matričnímu úřadu, v jehož knize narození je jméno zapsáno.

(7) Jde-li o zápis narození do zvláštní matriky a jsou-li na cizozemském matričním dokladu uvedena více než dvě jména, může občan učinit prohlášení, které z nich, popřípadě která dvě z nich, bude užívat. Za nezletilé dítě učiní prohlášení jeho zákonní zástupci. U nezletilého dítěte staršího 12 let připojí k prohlášení jeho souhlas, bez něhož ke zvolení jmen nemůže dojít. Jde-li o zápis jména po otci, použije se odstavec 5 obdobně.

§ 63

(1) Užívání české podoby cizojazyčného jména nevyžaduje povolení.

(2) Občan, který chce užívat českou podobu cizojazyčného jména, popřípadě jmen, oznámí tuto skutečnost kterémukoli matričnímu úřadu, není-li to v rozporu s tímto zákonem. V případě pochybnosti, zda jde o českou podobu jména, je oznamovatel povinen předložit matričnímu úřadu odborné podklady od veřejné výzkumné instituce, jejímž předmětem činnosti je výzkum v oblasti jazykovědy, nebo znalecký posudek. Toto oznámení lze učinit pouze jednou a nelze je vzít zpět. Za nezletilé dítě učiní toto oznámení jeho zákonní zástupci. U nezletilého dítěte staršího 12 let připojí k oznámení jeho souhlas, bez něhož k užívání české podoby cizojazyčného jména, popřípadě jmen, nemůže dojít.

(3) Matriční úřad, v jehož knize narození není zapsáno jméno, jehož se oznámení podle odstavce 2 týká, postoupí toto oznámení do 3 pracovních dnů matričnímu úřadu, v jehož knize narození je jméno zapsáno.

§ 67

(1) Prohlášení o zvolení jména, popřípadě jmen, obsahuje

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a rodné číslo osoby, jejíhož jména se prohlášení týká,
- b) místo narození osoby, jejíhož jména se prohlášení týká,
- c) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, a datum narození fyzických osob činících prohlášení za nezletilé dítě,
- d) jméno, popřípadě jména, která si zvolí,
- e) úředně ověřený podpis prolašovatelů; úředně ověřený podpis se nevyžaduje, jestliže je prohlášení podepsáno před matrikářem.

(2) K prohlášení se připojí

- a) rodný list osoby, jejíhož jména se prohlášení týká,
- b) rodné listy fyzických osob uvedených v § 62, popřípadě jejich oddací list.

DÍL 2

Příjmení

§ 68

(1) Fyzická osoba, které byl matričním úřadem vydán matriční doklad, má povinnost užívat v úředním styku příjmení, popřípadě více příjmení, která jsou uvedena na tomto matričním dokladu.

(2) Rodným příjmením se rozumí příjmení uvedené v knize narození

- a) při narození dítěte podle § 14,
- b) při určení nebo popření otcovství k dítěti podle § 16 odst. 2 a 3, § 16a a § 19 odst. 2 a 7,
- c) při osvojení dítěte,
- d) v souvislosti se změnou pohlaví, nebo
- e) při uzavření manželství rodičů po narození dítěte.

(3) Rodným příjmením se dále rozumí příjmení

- a) uvedené v jazyce národnostní menšiny podle § 26 odst. 3,
- b) ve znění po provedení opravy zápisu příjmení v matriční knize podle § 50,
- c) užívané v nesprávné podobě, které bude na základě svého prohlášení fyzická osoba nadále používat podle § 58 odst. 5,
- d) po změně provedené na základě žádosti podle § 69a odst. 1 a 2 nebo podle § 69b, nebo
- e) uvedené v podobě podle prohlášení podle § 70a.

(4) Při zápisu narození, uzavření manželství nebo vzniku partnerství v cizině zvláštní matrika na základě žádosti občana nebo na základě žádosti rodičů nezletilého dítěte, jehož se zápis týká a který nebyl v době vzniku matriční události občanem, uvede jeho příjmení, popřípadě rodné příjmení podle cizozemského matričního dokladu vydaného v době vzniku zapisované matriční skutečnosti, který je podkladem pro provedení zápisu do zvláštní matriky. Není-li jeden rodič znám nebo je zbaven práva určit jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte, uvede se příjmení na základě žádosti druhého z rodičů. U nezletilého dítěte staršího 12 let se připojí k žádosti jeho souhlas, bez něhož k zápisu příjmení, popřípadě rodného příjmení, nemůže dojít. Ustanovení § 69 odst. 1 se nepoužije.

§ 69

(1) Příjmení žen se tvoří v souladu s pravidly české mluvnice.

(2) Při zápisu uzavření manželství lze na základě žádosti ženy, již se uzavření manželství týká, uvést v matriční knize příjmení, které bude po uzavření manželství užívat, v mužském tvaru.

(3) Při zápisu narození dítěte lze na základě žádosti rodičů uvést příjmení dítěte ženského pohlaví v mužském tvaru. Není-li jeden rodič znám nebo je zbaven práva určit jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte, zapíše se mužský tvar příjmení dítěte ženského pohlaví podle prohlášení druhého z rodičů.

(4) Při zápisu úmrtí cizinky se uvede v matriční knize příjmení ženy, již se zápis týká, v mužském tvaru, je-li jeho

užívání prokázáno matričním dokladem, popřípadě jinou veřejnou listinou.

§ 69a

(1) Na základě žádosti ženy, jejíž příjmení je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice, lze uvést její příjmení v mužském tvaru.

(2) Na základě žádosti rodičů nezletilého dítěte ženského pohlaví, jehož příjmení je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice, lze uvést jeho příjmení v mužském tvaru. Jde-li o nezletilé dítě starší 12 let, připojí se k žádosti jeho souhlas, bez něhož nemůže ke změně tvaru příjmení dojít. Není-li jeden rodič znám nebo je zbaven práva určit jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte, zapíše se mužský tvar příjmení nezletilého dítěte ženského pohlaví podle žádosti druhého z rodičů.

(3) Na základě žádosti ženy nebo na základě žádosti rodičů nezletilého dítěte ženského pohlaví, jejichž příjmení je zapsáno v matriční knize v souladu s pravidly české mluvnice, lze uvést příjmení v jiné podobě, kterou pravidla české mluvnice umožňují. Jde-li o nezletilé dítě starší 12 let, připojí se k žádosti jeho souhlas, bez něhož nemůže ke změně tvaru příjmení dojít. Není-li jeden rodič znám nebo je zbaven práva určit jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte, zapíše se tvar příjmení nezletilého dítěte ženského pohlaví podle žádosti druhého z rodičů.

(4) Žádost podle odstavců 1 až 3 lze podat u kteréhokoli matričního úřadu nebo u zastupitelského úřadu České republiky.

(5) Do poznámky matričního dokladu matriční úřad vyznačí, odkdy užívá žena nebo nezletilé dítě ženského pohlaví své příjmení v mužském tvaru nebo v jiné podobě, kterou pravidla české mluvnice umožňují.

(6) Uvede-li se příjmení ženy nebo nezletilého dítěte ženského pohlaví v mužském tvaru nebo v jiné podobě, kterou pravidla české mluvnice umožňují, podle odstavců 1 až 3, další matriční doklady se vydávají s příjmením v tomto tvaru.

(7) Žádost o užívání příjmení v mužském tvaru nebo v jiné podobě, kterou pravidla české mluvnice umožňují, lze podat pouze jednou. Každá další žádost o uvedení téhož příjmení v mužském tvaru nebo v jiné podobě, kterou pravidla české mluvnice umožňují, je posuzována jako žádost o změnu příjmení.

§ 69b

Užívá-li žena v souladu s § 68 odst. 4, § 69 nebo § 69a příjmení v mužském tvaru, může u kteréhokoli matričního úřadu požádat o užívání svého příjmení v souladu s § 68 odst. 4, pravidly české mluvnice. Jde-li o nezletilé dítě starší 12 let, připojí se k žádosti jeho souhlas, bez něhož nemůže ke změně tvaru příjmení dojít. Není-li jeden rodič znám nebo je zbaven práva určit jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte, zapíše se příjmení nezletilého dítěte ženského pohlaví v souladu s pravidly české mluvnice podle žádosti druhého z rodičů.

§ 70

(1) Občan může užívat více příjmení pouze za těchto podmínek:

- a) nabyt-li je podle dříve platných předpisů a je oprávněn je užívat podle tohoto zákona, anebo
- b) prohlásil-li souhlasně při uzavírání manželství, že příjmení druhého snoubence užívajícího více příjmení bude jejich příjmením společným, anebo
- c) prohlásil-li při uzavírání manželství, že spolu se společným příjmením bude užívat a na druhém místě uvádět příjmení předchozí,²⁰⁾ nebo
- d) jde-li o příjmení dítěte po jeho rodičích, kteří jsou oprávněni užívat více příjmení, nebo
- e) nabyt-li je v souvislosti s osvojením²⁷⁾.

(2) Fyzická osoba, jejíž příjmení jsou zapsána v knize narození nebo v knize manželství, může před kterýmkoli matričním úřadem prohlásit, že bude užívat pouze jedno, popřípadě dvě příjmení. Za trvání manželství lze takovéto prohlášení učinit pouze souhlasným prohlášením manželů. Prohlásila-li fyzická osoba při uzavírání manželství, že spolu se společným příjmením bude užívat a na druhém místě uvádět příjmení předchozí, nelze prohlášením upustit od užívání společného příjmení, jestliže toto manželství trvá.

(3) Prohlásila-li fyzická osoba při uzavírání manželství, že si ponechá své dosavadní příjmení, které je složeno z více příjmení, a tato příjmení užívají společně nezletilé děti manželů, prohlášení o upuštění od užívání příjmení lze za trvání manželství učinit pouze se souhlasem druhého manžela a vztahuje se i na společné nezletilé děti manželů. Na nezletilé dítě, které dovršilo 12 let, se prohlášení vztahuje, připojilo-li k němu svůj souhlas.

(4) Ponechají-li si manželé po uzavření manželství svá dosavadní příjmení, mohou i později učinit prohlášení před kterýmkoli matričním úřadem, že se dohodli

- a) na společném příjmení jednoho z nich, nebo
- b) že příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným a ten, jehož příjmení není příjmením společným, bude ke společnému příjmení na druhém místě připojovat své dosavadní příjmení.

(5) Prohlášení podle odstavce 4 se vztahuje i na společné nezletilé děti manželů. Na nezletilé dítě, které dovršilo 12 let, se prohlášení vztahuje, připojilo-li k němu svůj souhlas. V poznámce oddacího listu matriční úřad vyznačí, odkdy manželé užívají společné příjmení.

(6) Mají-li manželé společné příjmení a jeden z nich ke společnému příjmení na druhém místě připojil příjmení, které měl před uzavřením manželství, mohou i později učinit prohlášení před kterýmkoli matričním úřadem, že tento manžel od užívání připojovaného příjmení upouští³⁶⁾.

(7) Mají-li manželé společné příjmení, mohou i později učinit prohlášení před kterýmkoli matričním úřadem, že jeden z nich bude ke společnému příjmení na druhém místě připojovat příjmení, které měl před uzavřením manželství³⁷⁾.

(8) Prohlášení podle odstavců 4, 6 a 7 lze učinit pouze jednou a nelze je vzít zpět. Každé další prohlášení je posuzováno jako žádost o změnu příjmení.

(9) Při zápisu manželství uzavřeného na území cizího státu zvláštní matrika na základě žádosti manželů uvede jejich příjmení podle cizozemského matričního dokladu, dokladu totožnosti nebo potvrzení cizího státu, pokud jsou

doklad nebo potvrzení vydány po uzavření manželství na území cizího státu.

(10) Postupem podle odstavce 9 zapíše zvláštní matrika i manželství, které bylo uzavřeno na území cizího státu přede dnem 1. července 2012.

§ 70a

(1) Matriční úřad na základě prohlášení občana, který je současně státním občanem jiného členského státu Evropské unie, uvede v matriční knize jméno, popřípadě jména, nebo příjmení občana v podobě, kterou mu umožňuje užívat právo a tradice tohoto jiného členského státu Evropské unie, prokáže-li občan jeho užívání matričním dokladem, popřípadě jinou veřejnou listinou tohoto jiného členského státu Evropské unie.

(2) Prohlášení přijímá kterýkoli matriční úřad. Matriční úřad, který nevede matriční knihu, v níž je jméno, popřípadě jména, nebo příjmení, jehož se prohlášení týká, zapsáno, postoupí toto prohlášení do 3 pracovních dnů matričnímu úřadu, v jehož knize narození, knize manželství nebo knize partnerství je jméno, popřípadě jména, nebo příjmení zapsáno. U nezletilého dítěte staršího 12 let se k prohlášení připojí jeho souhlas, bez něhož k prohlášení nemůže dojít. Prohlášení lze učinit pouze jednou a nelze je vzít zpět.

(3) K prohlášení nezletilého dítěte musí být přiložen písemný souhlas druhého rodiče nebo pravomocné rozhodnutí soudu nahrazující tento souhlas. Není-li souhlas činěn před matričním úřadem, musí být podpis na listině obsahující souhlas druhého rodiče úředně ověřen. Není-li jeden rodič znám nebo je zbaven práva určit jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte, zapíše se prohlášení podle druhého z rodičů.

§ 71

Do knihy manželství se zapíše oznámení rozvedeného manžela, že přijímá zpět své dřívější příjmení, za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.²¹⁾

§ 71a

(1) Osvojenec mladší 12 let má příjmení osvojitele; společný osvojenec manželů má jejich společné příjmení nebo příjmení jednoho z nich určené pro společné děti manželů³⁸⁾.

(2) Dovrší-li osvojenec 12 let, může osvojitel s jeho souhlasem před kterýmkoli matričním úřadem prohlásit, že osvojenec bude

- a) mít příjmení osvojitele,
- b) mít příjmení podle odstavce 1, jde-li o společného osvojence, nebo
- c) osvojitelovo příjmení připojovat ke svému příjmení.

(3) Má-li osvojenec připojované příjmení, lze osvojitelovo příjmení připojit jen k prvnímu příjmení osvojence; má-li osvojitel připojované příjmení, lze k osvojencovu příjmení připojit jen první příjmení osvojitele³⁹⁾.

(4) Osvojitel, popřípadě osvojitelé, prokáže svoji totožnost a k prohlášení připojí

- a) pravomocný rozsudek o osvojení,
- b) rodný list osvojence a
- c) souhlas osvojence staršího 12 let.

(5) Osvojenec, který dovršil 12 let, může do 6 měsíců po zrušení osvojení před kterýmkoli matričním úřadem prohlásit, že si ponechá příjmení nabyté v souvislosti s osvojením. Nedojde-li k prohlášení ve stanovené lhůtě, zapíše se do knihy narození jeho příjmení před osvojením²⁹).

§ 71b

(1) Se souhlasem osvojitele může zletilý osvojenec před kterýmkoli matričním úřadem prohlásit, že bude

- a) mít jeho příjmení,
- b) mít příjmení jednoho z nich určené pro společné děti manželů³⁸), jde-li o společného osvojence, nebo
- c) osvojitelovo příjmení připojovat k svému příjmení.

(2) Trvá-li manželství osvojitele a mají-li manželé společné příjmení, je třeba souhlas druhého manžela.

(3) Trvá-li manželství osvojence a mají-li manželé společné příjmení, může osvojenec připojit osvojitelovo příjmení ke svému příjmení nebo změnit příjmení na osvojitelovo, popřípadě na příjmení podle odstavce 1 písm. b), jde-li o společného osvojence, jen se souhlasem svého manžela⁴⁰).

(4) Zletilý osvojenec prokáže svoji totožnost a k prohlášení před kterýmkoli matričním úřadem připojí

- a) pravomocný rozsudek o osvojení,
- b) rodný list, popřípadě oddací list, žije-li v platném manželství,
- c) souhlas osvojitele,
- d) souhlas manžela osvojitele, žije-li osvojitel v platném manželství, a
- e) souhlas svého manžela, žije-li v platném manželství.

(5) Není-li souhlas osvojitele, manžela osvojitele a manžela osvojence činěn před matričním úřadem, musí být jejich podpis na souhlasu úředně ověřen.

DÍL 3

Změna jména a příjmení

§ 72

(1) Jméno, popřípadě jména, nebo příjmení, popřípadě více příjmení, která je fyzická osoba povinna užívat, lze změnit fyzické osobě pouze na základě její žádosti, případně žádosti jejích zákonných zástupců.

(2) Změna příjmení se povolí tehdy, jde-li o příjmení hanlivé, nebo směšné, nebo je-li pro to vážný důvod.

(3) Změna jména se nepovolí, žádá-li fyzická osoba mužského pohlaví o změnu na jméno ženské, nebo naopak, žádá-li o změnu jména na jméno neexistující, zkomolené nebo na jméno, které má žijící sourozenec společných rodičů. Vzniknou-li pochybnosti o existenci jména nebo jeho správné podobě, je žadatel povinen předložit matričnímu úřadu odborné podklady od veřejné výzkumné instituce, jejímž předmětem činnosti je výzkum v oblasti jazykovědy, nebo znalecký posudek.

(4) Změna jména nebo příjmení se nepovolí, jestliže by změna byla v rozporu s potřebami a zájmy nezletilého dítěte. Změna příjmení nezletilého dítěte se nepovolí, jde-li o změnu na příjmení poručníka, popřípadě poručníků, příjmení pěstouna, popřípadě pěstounů, nebo na příjmení osoby, do jejíž péče bylo nezletilé dítě svěřeno, nejde-li o jednoho z rodičů.

(5) Fyzické osobě, která není občanem, lze povolit změnu jména nebo příjmení, jen má-li povolen trvalý pobyt podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky nebo jí byl udělen azyl nebo doplňková ochrana podle zákona o azylu.

§ 72a

(1) Fyzická osoba, u níž byla zahájena léčba pro změnu pohlaví, může před kterýmkoli matričním úřadem prohlásit, že bude užívat neutrální jméno, popřípadě jména, a příjmení.

(2) Fyzická osoba, jejíž léčba pro změnu pohlaví byla ukončena²⁴), může před kterýmkoli matričním úřadem prohlásit, že bude užívat jiné jméno, popřípadě jména, a příjmení.

(3) Přílohou prohlášení podle odstavce 1 je potvrzení poskytovatele zdravotních služeb o zahájení léčby pro změnu pohlaví. Přílohou prohlášení podle odstavce 2 je potvrzení poskytovatele zdravotních služeb o ukončení léčby pro změnu pohlaví.

(4) Neučiní-li fyzická osoba, která neučinila prohlášení podle odstavce 1, po ukončení léčby pro změnu pohlaví prohlášení podle odstavce 2, matriční úřad uvede v knize narození její příjmení v souladu s pravidly české mluvnice ve tvaru odpovídajícím novému pohlaví; jméno do knihy narození nezapíše a učiní o tom oznámení soudu.

§ 73

(1) Za trvání manželství může být změna příjmení povolena pouze na základě souhlasu obou manželů.

(2) Mají-li manželé společné příjmení a je-li povolena změna příjmení jednomu z nich, vztahuje se tato změna i na příjmení druhého manžela a příjmení jejich nezletilých dětí.

(3) Mají-li manželé a rodiče dítěte různá příjmení, změna příjmení toho z manželů, jehož příjmení má nezletilý, se vztahuje i na nezletilého.

(4) Mají-li manželé společné příjmení a jeden z nich užívá a na druhém místě uvádí příjmení předchozí, může jim být povolena změna pouze tohoto společného příjmení.

(5) Dověřilo-li nezletilé dítě 12 let, je třeba, aby se změnou svého příjmení souhlasilo.

§ 73a

U fyzických osob, které změnilý osobní stav a kterým byla povolena změna příjmení, se povolená změna příjmení zapíše v knize manželství nebo v knize partnerství.

§ 74

(1) O žádosti o povolení změny jména nebo příjmení rozhoduje matriční úřad, v jehož správním obvodu je žadatel přihlášen k trvalému pobytu; u nezletilých dětí rozhoduje matriční úřad v místě trvalého pobytu dítěte.

(2) Pokud žadatel, popřípadě nezletilé dítě, není na území České republiky přihlášen k trvalému pobytu, je příslušný k projednání žádosti matriční úřad podle místa posledního trvalého pobytu na území České republiky. Pokud není ani takový pobyt, je příslušný k projednání žádosti Úřad městské části Praha 1.

(3) Jsou-li pro to závažné důvody, může matriční úřad postoupit žádost k vyřízení matričnímu úřadu, v jehož knize narození je jméno nebo příjmení, které má být změněno, zapsáno.

§ 75

Žádost o povolení změny jména nebo příjmení obsahuje

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, datum a místo narození, případně datum a místo uzavření manželství nebo vzniku partnerství^{8a)} žadatele,
- b) rodné číslo,
- c) místo trvalého pobytu žadatele, popřípadě nezletilého dítěte,
- d) jméno, popřípadě jména, nebo příjmení, které si žadatel zvolil,
- e) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, datum a místo narození manžela, popřípadě nezletilých dětí, vztahuje-li se změna jména, nebo příjmení i na tyto fyzické osoby,
- f) údaj o státním občanství žadatele, nebo nezletilého dítěte,
- g) odůvodnění.

§ 76

(1) K žádosti o povolení změny jména, nebo příjmení musí být přiložen

- a) rodný, popřípadě oddací, list žadatele, nebo nezletilého dítěte, popřípadě doklad o uzavřeném partnerství^{8a)},
- b) jde-li o osoby rozvedené, pravomocný rozsudek o rozvodu manželství,

- c) jde-li o osoby, jejichž partnerství^{8a)} zaniklo, pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, anebo úmrtní list zemřelého partnera^{8a)},
- d) jde-li o osoby ovdovělé, úmrtní list,
- e) doklad o místě trvalého pobytu na území České republiky,
- f) doklad o státním občanství,¹⁶⁾
- g) souhlas fyzické osoby starší 12 let, jde-li o změnu jejího jména, popřípadě jmen a příjmení.

(2) K žádosti o povolení změny jména nebo příjmení nezletilého dítěte musí být dále přiložen písemný souhlas druhého rodiče, nebo pravomocné rozhodnutí soudu nahrazující tento souhlas.

(3) Není-li souhlas činěn před matričním úřadem, který rozhoduje o změně jména, nebo příjmení nezletilého dítěte, musí být podpis na souhlasu s uvedenou změnou úředně ověřen.

(4) Doklad podle odstavce 2 není třeba předkládat, pokud

- a) druhý rodič zemřel; v tom případě se k žádosti přiloží jeho úmrtní list, anebo
- b) pokud byl druhý rodič zbaven práva určit jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte; v tom případě se k žádosti přiloží pravomocný rozsudek, nebo
- c) není známo místo trvalého pobytu druhého rodiče.

§ 77

(1) Občan, který žije v manželství s cizincem, k žádosti o změnu příjmení přiloží doklad o tom, že podle právního řádu jeho domovského státu tento stát uzná změnu příjmení, pokud se má změna příjmení vztahovat i na tohoto cizince.

(2) Doklad podle odstavce 1 se nepředkládá, pokud má cizinec povolen pobyt na území České republiky podle zvláštních právních předpisů.¹⁸⁾

§ 78

Pravomocná rozhodnutí cizího státu ve věci změny příjmení občana, ke kterým došlo za trvání manželství s cizincem v době,

- a) kdy měl občan na území cizího státu trvalý pobyt, jsou platná bez dalšího i na území České republiky,
- b) kdy neměl občan na území cizího státu trvalý pobyt, jsou platná i na území České republiky poté, co ministerstvo uzná jejich platnost.

§ 79

Rozhodnutí o změně jména nebo příjmení občanů vydaná orgány cizího státu jsou platná i pro orgány České republiky bez ohledu na ustanovení § 78, stanoví-li tak mezinárodní smlouva.

HLAVA III

Přestupky

§ 79a

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) úmyslně zničí, poškodí nebo zneužije matriční doklad, vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo vysvědčení o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství a osvědčení, že snoubenci splnili všechny požadavky pro uzavření sňatku,
- b) nesplní oznamovací povinnost matričnímu úřadu při narození, úmrtí, uzavření manželství nebo registrovaném partnerství stanovenou tímto zákonem nebo úmyslně uvede při plnění oznamovací povinnosti nesprávné údaje,
- c) v rozporu s § 61 odst. 1 a § 68 odst. 1 úmyslně neužívá v úředním styku jméno, popřípadě jména nebo příjmení popřípadě více příjmení, která jsou uvedena na matričním dokladu vydaném matričním úřadem v České republice,
- d) určí otcovství souhlasným prohlášením rodičů o určení otcovství k témuž dítěti opakovaně před matričním úřadem, zastupitelským úřadem České republiky nebo před soudem, nebo
- e) při určování otcovství souhlasným prohlášením rodičů nepravdivě prohlásí, že jí není známo, že by probíhalo soudní řízení o určení otcovství k tomuto dítěti.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 10 000 Kč.

HLAVA IV

Ustanovení společná, přechodná, zmocňovací a závěrečná

§ 80

Způsobilost k vedení matričních knih a zabezpečování s tím souvisejících úkonů získaná podle dosavadních právních předpisů se považuje za zkoušku podle tohoto zákona.

§ 81

Za veřejnou listinu podle tohoto zákona se považuje listina, která osvědčuje skutečnosti o narození, uzavření manželství, vzniku partnerství, úmrtí a osobním stavu, pokud byla vydána matričním úřadem, soudem nebo jiným státním orgánem České republiky v mezích jeho pravomoci, nebo listina, která byla zvláštním právním předpisem za veřejnou listinu prohlášena, anebo listina, která se za veřejnou považuje podle zvláštního právního předpisu nebo podle mezinárodní smlouvy.

§ 81a

Doklad, který je jinak třeba podle tohoto zákona předložit matričnímu úřadu, se nepředkládá, pokud si skutečnost v něm uvedenou matriční úřad může ověřit z jím vedené matriční knihy, ze základního registru obyvatel, z informačního systému evidence obyvatel, z informačního systému cizinců, z informačního systému evidence občanských průkazů nebo z informačního systému evidence cestovních dokladů.

§ 82

(1) Matriční úřad plní oznamovací povinnost o údajích zapsaných v matričních knihách, nebo o rozhodnutích týkajících se jména, nebo příjmení v případech a způsoby, které stanoví zvláštní zákon.

(2) Matriční úřad zašle soudu příslušnému k projednání dědictví kopii úmrtního listu; pokud je mu znám vypravitel pohřbu, uvede tuto skutečnost do poznámky úmrtního listu.

§ 83

(1) Soudy, správní úřady, obce a matriční úřady jsou povinny zasílat příslušnému matričnímu úřadu oznámení o vydaných rozhodnutích, nebo učiněných dohodách, nebo souhlasných prohlášeních, které mají vliv na matriční události a matriční skutečnosti zapisované do matričních knih. Tyto doklady, které jsou podkladem pro zápis, nebo dodatečný zápis do matriční knihy, popřípadě dodatečný záznam do matriční knihy, zašlou uvedené orgány příslušnému matričnímu úřadu do 30 dnů od právní moci rozsudku nebo do 30 dnů od uzavření dohody, nebo souhlasného prohlášení.

(2) Jsou-li rozhodnutí uvedená v odstavci 1 doručována do ciziny a nelze-li splnit oznamovací povinnost vůči příslušnému matričnímu úřadu do 30 dnů od právní moci rozhodnutí, je nutno tak učinit i po uplynutí této lhůty, nejdéle do 30 dnů od obdržení potvrzení o převzetí rozhodnutí.

§ 84

K ověření správnosti údajů zapisovaných do matričních knih jsou ministerstva, ostatní správní úřady, soudy a orgány územních samosprávných celků povinny poskytnout potřebné informace.

§ 84c

Údaje ze základního registru obyvatel, z informačního systému evidence obyvatel a informačního systému cizinců může pro účely tohoto zákona ministerstvo, krajský úřad a matriční úřad dále předávat.

§ 85

Jestliže jsou v matriční knize zapsána k 31. prosinci 1949 dvě jména, nebo více jmen, platí v úředním styku jméno uvedené na prvním místě. Je-li však některé z nich označeno za hlavní, platí v úředním styku toto jméno.

§ 86

(1) Fyzická osoba, která má v matriční knize zapsána k 31. prosinci 1949 dvě jména, může před matričním úřadem prohlásit, že bude tato jména užívat. Má-li v této matriční knize zapsána více než dvě jména, může před matričním úřadem prohlásit, které jméno z těchto zapsaných jmen bude užívat jako druhé.

(2) Prohlášení se činí před kterýmkoli matričním úřadem. Matriční úřad, v jehož knize narození nejsou zapsána jména, jichž se prohlášení týká, postoupí toto prohlášení do 3 pracovních dnů matričnímu úřadu, v jehož knize narození jsou jména zapsána. Toto prohlášení lze učinit pouze jednou a nelze je vzít zpět.

§ 87

Pokud se podle § 5, § 8a odst. 1 písm. a) a c) až e), § 8a odst. 2 až 5, § 12 a 13, § 13a odst. 4, § 16 odst. 7 a 9, § 16a a 17a, § 18 odst. 1 a 3, § 19 odst. 1 až 7, § 25 odst. 1 písm. a) a c) až e), § 25 odst. 2, 3 a 5 až 7, § 25b, § 26 odst. 2 až 4, § 28, 45, 46 a 53, § 57 odst. 2, § 58 odst. 5, § 62 odst. 1, 3 až 5 nebo 7, § 63 odst. 2, § 68 odst. 4, § 69 až 71b, 72a nebo § 86 odst. 1 nevyhoví v plném rozsahu, vydá se o tom rozhodnutí.

§ 88

Matriční úřad, který od účinnosti tohoto zákona povede matriční knihy, převezme nejpozději do jednoho měsíce od účinnosti tohoto zákona matriční knihy od obecních úřadů a újezdních úřadů,¹⁾ pověřených vedením matrik, jejichž působnost na úseku matrik zanikla.

§ 89

Sbírku listin podle § 8 odst. 1 tvoří od 1. ledna 2006 též výtisk počítačového záznamu.

§ 90

(1) V případech, kdy nejsou uloženy prvopisy a druhopisy matričních knih a sbírky listin v souladu s ustanovením § 23, předá matriční úřad, úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad a archiv ve lhůtě 2 let od účinnosti tohoto zákona matriční knihy k uložení příslušnému archivu stanovenému tímto zákonem.

(2) Není-li zachován prvopis či druhopis matriční knihy u příslušného matričního nebo úřadu s rozšířenou působností anebo krajského úřadu, postupuje matriční úřad a úřad s rozšířenou působností nebo krajský úřad před předáním matričních knih (§ 23) příslušnému archivu podle § 55.

(3) Není-li zachován druhopis matriční knihy a její prvopis je již uložen u příslušného archivu, zajistí tento archiv vyhotovení druhopisu matriční knihy. Přitom postupuje podle § 55 odst. 3.

§ 91

(1) Matriční doklady

- a) vyhotovené orgány příslušnými k jejich vydání podle předpisů platných k 31. prosinci 1949 (rodný, případně rodný a křestní, popřípadě křestní a rodný, nebo oddací, anebo úmrtní list), nebo
- b) vyhotovené podle právních předpisů platných k počátku účinnosti tohoto zákona (rodný, oddací, nebo úmrtní list),

zůstávají i nadále v platnosti a mají charakter veřejných listin, pokud nedošlo ke změně skutečností v nich uvedených (§ 58).

(2) Křestní list se považuje za veřejnou listinu prokazující narození za předpokladu, že

- a) obsahuje údaje uváděné v době jeho vydání v rodném listu,
- b) byl vydán do 31. prosince 1949 a
- c) nedošlo ke změně údajů v něm uvedených podle § 58.

§ 92

Při vydávání matričních dokladů ze zápisů v matričních knihách se údaje uvádějí v souladu s předpisy platnými v době vzniku matriční události. Obdobně se postupuje při dodatečných zápisech matričních událostí, dodatečných záznamech nebo jejich změnách.

§ 94

Zápis do zvláštní matriky se neprovede, jestliže došlo k matriční události před 1. lednem 1950, pokud tato událost byla zapsána podle právních předpisů platných v době provedení zápisu do matriční knihy, kterou nyní vede matriční úřad na území České republiky.

§ 95

Podání učiněná před účinností tohoto zákona se vyřizují podle dosavadních předpisů.

§ 95a

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, Magistrátu hlavního města Prahy, úřadu městské části hlavního města Prahy, magistrátu měst Brna, Ostravy a Plzně, úřadům městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst, obecnímu úřadu, starostovi, místostarostovi nebo pověřenému členu zastupitelstva podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 96

(1) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem

- a) matriční úřady a jejich správní obvody,
- b) podrobnosti o technickém způsobu vedení předem svázaných matričních knih,
- c) způsob a postup při vedení rejstříku,
- d) postup při zapisování do matričních knih,
- e) postup při vydávání matričních dokladů, potvrzení a doslovných výpisů z matričních knih,
- f) způsob označení a spojení vícejazyčného standardního formuláře s matričním dokladem, vysvědčením o právní způsobilosti k uzavření manželství,
- g) postup při zasílání matričních dokladů do ciziny,
- h) obecné podmínky pro vedení sbírky listin a nahlížení do ní,
- i) postup při vydávání osvědčení, že snoubenci splnili všechny požadavky pro uzavření sňatku, vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství,
- j) postup při zápisu oznámení o užívání příjmení po rozvodu,
- k) postup při uvádění příjmení žen v matričních knihách a na matričních dokladech,
- l) vzory matričních tiskopisů, vzory souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství a vzory prohlášení manžela matky dítěte, popřípadě jejího bývalého manžela, muže, který tvrdí, že je otcem dítěte, a matky dítěte,
- m) vzor potvrzení poskytovatele zdravotních služeb o zahájení a ukončení léčby pro změnu pohlaví,
- n) způsob a postup ověřování odborné způsobilosti pro výkon funkce matrikáře,
- o) postup při provádění zápisů do zvláštní matriky,
- p) postup při předávání matričních knih a sbírek listin k archivaci.

(2) Národní standard pro elektronické vedení matriky, který ministerstvo zveřejní ve Věstníku ministerstva a na svých internetových stránkách, stanoví výstupní datový formát matričních událostí, matričních skutečností, změn a oprav vedených pomocí výpočetní techniky a harmonogram předání těchto údajů do matričního informačního systému.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona, kterým se mění a doplňují některé zákony na úseku všeobecné vnitřní správy

§ 98

Zákon č. 68/1993 Sb., kterým se mění a doplňují některé zákony na úseku všeobecné vnitřní správy, ve znění zákona č. 117/1994 Sb., se mění takto:

ČÁST ČTVRTÁ

Zrušovací ustanovení

§ 99

Zrušují se:

1. Zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách.
2. Zákon č. 55/1950 Sb., o užívání a změně jména a příjmení.
3. Vládní nařízení č. 161/1950 Sb., o některých přesunech působnosti v oboru vojenské správy.
4. Vládní nařízení č. 93/1958 Sb., o změnách působnosti v matričních věcech.

ČÁST PÁTÁ

Účinnost

§ 100

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2001, s výjimkou ustanovení § 6 odst. 2, uvedeného v části první tohoto zákona, které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2006.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

¹⁾ § 35 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.

^{1a)} § 21 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů.

²⁾ Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

^{4a)} § 67b odst. 20 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu.

⁷⁾ § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
§ 212 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

⁸⁾ § 776 odst. 1 občanského zákoníku.

^{8a)} Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

⁹⁾ Vyhláška č. 297/2012 Sb., o náležitostech Listu o prohlídce zemřelého, způsobu jeho vyplňování a předávání místům určení, a o náležitostech hlášení ukončení těhotenství porodem mrtvého dítěte, o úmrtí dítěte a hlášení o úmrtí matky (vyhláška o Listu o prohlídce zemřelého).

^{9a)} § 1 a 2 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 563/2004 Sb., zákona č. 383/2005 Sb. a zákona č. 112/2006 Sb.

^{9b)} § 1 odst. 2 zákona č. 109/2002 Sb.

^{9c)} Čl. 11 odst. 1 Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 96/1998 Sb.).

§ 7 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

^{10a)} Článek 24 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004 o právu občanů unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.

¹¹⁾ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

¹²⁾ § 672 občanského zákoníku.

¹³⁾ § 669 občanského zákoníku.

¹⁴⁾ § 86a zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 155/1998 Sb.

¹⁵⁾ § 667 občanského zákoníku.

¹⁶⁾ § 20 zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění zákona č. 194/1999 Sb.

¹⁸⁾ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁾ Čl. 37 vyhlášky č. 32/1969 Sb., o Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích.

^{19a)} § 52 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním.

²⁰⁾ § 660 písm. c) občanského zákoníku.

- ²¹⁾ § 759 občanského zákoníku.
- ²²⁾ § 37 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).
- ²³⁾ § 778 občanského zákoníku.
- ²⁴⁾ § 29 odst. 1 občanského zákoníku.
- ²⁵⁾ § 28 odst. 1 občanského zákoníku.
- ²⁶⁾ § 77 odst. 1 občanského zákoníku.
- ²⁷⁾ § 835 odst. 2 a § 851 odst. 2 občanského zákoníku.
- ²⁹⁾ § 842 občanského zákoníku.
- ³⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1191 ze dne 6. července 2016 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v Evropské unii a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012.
- ³¹⁾ § 7 odst. 2 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky).
- ³²⁾ Zákon č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, ve znění zákona č. 166/2020 Sb.
- ³³⁾ § 16 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 384/2008 Sb.
- ³⁴⁾ § 780 občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.
- ³⁶⁾ § 661 odst. 3 občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.
- ³⁷⁾ § 661 odst. 4 občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.
- ³⁸⁾ § 835 odst. 1 a § 860 odst. 1 a 2 občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.
- ³⁹⁾ § 835 odst. 2 občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁴⁰⁾ § 851 odst. 2 a 3 občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.